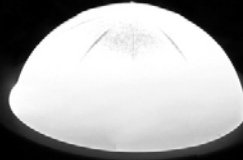

GÖRENCE

AYLIK E-DERGİ

SANAT VE FELSEFE İLE
DÜŞÜNMEK

- *Fotoğraf*
- *Sinema*
- *Müzik*
- *Şiir*
- *Mitoloji*
- *Tarih*
- *Video*
- *Sergiler*
- *Haberler*

SAYI 28

Aralık 2024

GÖRENCE E-DERĞİ

Genel Yayın Yönetmeni

PROF. DR. SALİH FEHMİ KATIRCIOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

DR. ECZ. YELDA AKILLIGÖZ

Düzeltili

DR. ECZ. YELDA AKILLIGÖZ

Sayfa Tasarım / Dizgi

DR. ECZ. YELDA AKILLIGÖZ

Yayın, Yönetim ve Yazışma Adresi

Tel : +90 5469383878

E-posta : soyutfoto@gmail.com

Web Site : www.imgezen.com

GÖRENCE E-Dergi, sanal ortamda aylık olarak yayımlanmaktadır. Dergi, Basın-Yayın yasalarına uyar.

GÖRENCE E-Dergi'de yer alan yazı, görsel ve sesli içerikten sahipleri sorumludur.

Her hakkı saklıdır. Bu Dergide yer alan içeriğin tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve kaynak gösterilmeden çeviri ya da orijinal haliyle yayımlanamaz.

Dizgi Tarihi : 01.12.2024

Kapak fotoğrafı, Prof. Dr. Salih Fehmi Katircioğlu'na aittir.

www.imgezen.com

GÖRENCE E-DERĞİ

İÇİNDEKİLER

04

ÖN SÖZ

05

MİTOLOJİDE NİNGİSHZİDA

Prof. Dr. Salih Fehmi Katırcıoğlu

10

DÜNYA FELSEFE GÜNÜ MESAJI
21 KASIM 2024*Prof. Dr. İoanna Kuçuradi*

11

PHOTOPOEM / FOTOŞİİR

Dr. Ecz. Yelda Akıllıgöz

18

TUĞLA FABRİKASI -
ATEŞTE AÇAN ÇİÇEKLER*Fatma Salt Gök (EFIAP)*

23

"FOTOĞRAF GÖSTERİR"

Behiç Günalan (EFIAP-b)

24

SİNOP GEZİ FOTOĞRAFLARI

Nevin Şahin

29

YAZAR FAZİLET KIRTAY

32

TURİSTİK DOĞU EKSPRESİ İLE
KARS TURU-2. BÖLÜM*Özlem İleri*

42

YAKUTİSTAN GEZİ FOTOĞRAFLARI -4-

Halil Sarıışık

50

BİR FOTOĞRAF (DİJİTAL) BİR YORUM

Farshad Ghadiani

51

SİYAH-BEYAZ DOĞA FOTOĞRAFLARI

İlkiz Çolak

56

RESİM ÇALIŞMALARI

Keçe Ali

63

YAZI / ŞİİR

*Asuman Figen Tümer**Mine Dönmez Ölçer**Banu Duman**Dr. Murat Aydın**Güler Özçelik**Prof. Dr. S. Fehmi Katırcıoğlu**Güzin Akçoş**Ulviye Kara Akçoş**Işıl Boyacıoğlu**Zeliha Altındal*

74

DERGİ, KİTAP, YAZAR / ANKARA'DA SANAT

*Armağan Öztürk (Ed)**Dermot Moran**C.Cengiz Çevik (Ed)**Jean Grondin**Ulviye Kara Akçoş*

75

SANAT DÜNYASI / VEFAT

ÖN SÖZ

Değerli fotoğraf dostları,

Yolların sessiz kıvrımlarında, çamur sesleri arasında, soluğumuzun buğulu hiyerografilerinde zamanı yazıyoruz. Eylemlerimiz edimlerimize denk, kameralarımızın fistüllü akışında, duyguların birbirleriyle bağlandığı anlarda yeni yılın yaklaşan saatlerinde, dış dünyasında kendimizi hislerimize ayırıyoruz.

Gündem acı haberlerle dolu olsa da bize düşen ne varsa içimizde ortaya çıkardığımız anlamlarla yoğrulmak, fotoğrafçının takdir edilmesi, yeni yılda yeni çözümlerin sunulduğu fotoğrafın sanat ortamı bizlere şahit olmak istediğimiz güzellikleri sunar.

Sözü uzatmadan sağlıklı, başarılı, afiyetli yeni bir yıl geçirmemiz dileğiyle başta Yelda AKILLIGÖZ olmak üzere katkıda bulunan yazarlarımızın vazgeçilmezi olan okurlarımızın yeni yılını kutlar, sağlıklı, umut dolu yıllar dileriz.

Prof. Dr. Salih Fehmi KATIRCIOĞLU

Prof. Dr. Salih Fehmi KATIRCIOĞLU*

MİTOLOJİDE NİNGİSHZIDA

Ningishzida (Sümerce:anlamı "İyi Ağacın Efendisi") bir Mezopotamya bitki örtüsü, yeraltı dünyası ve bazen de savaş tanrısıydı. Genellikle yılanlarla ilişkilendirilirdi. Dumuzi gibi, yılın bir kısmını ölümler diyarında geçirdiğine inanılırdı. Ayrıca birçok işlevini babası Ninazu ile paylaşırdı. Mitlerde genellikle yeraltı dünyasında görünür, ancak Adapa mitinde bunun yerine gök tanrısı Anu'nun kapıcılarından biri olarak tanımlanır.

Thorkild Jacobsen, Sümerce Ningishzida isminin "iyi ağacın efendisi" olarak açıklanabileceğini ileri sürmüştür. Bu çeviri bugün hala diğer Asurologlar tarafından kabul edilmektedir. . dNi-gi-si-da, dNin-nigi-si-da, dNin-ki-zi-da ve dNin-gi-iz-zi-da dahil olmak üzere çeşitli hecesel yazım biçimleri bilinmektedir. "Nin" bazı bağlamlarda "hanımefendi" olarak çevrilebilse de Sümercede dilbilgisi açısından nötrdür ve hem erkek (Ningishzida, Ninazu, Ninurta, vb.) hem de dişi (Ninlil, Ninkasi, vb.) olmak üzere birçok tanrının isminde bulunabilir. Ningishzida ayrıca Gishbanda ("küçük ağaç") olarak da adlandırılabilir.

İŞLEVLER

Ningishzida'nın ünvanları onu bitkilere ve tarıma bağlar. Sık sık evcil hayvanlar için sağladığına inanılan otlarla bağlantılı olarak anılırdı. Bitkilerin ölümü yeraltı dünyasına yaptığı yıllık seyahatle ilişkilendirilirdi. Adındaki "ağaç", Wilfred G. Lambert dahil olmak üzere bazı Asurologlara göre asma olabilir ve onunla alkollü içecekler (özellikle şarap) arasındaki ilişki iyi bir şekilde kanıtlanmıştır, örneğin bir metinde ondan bira tanrıçası Ninkasi ile birlikte bahsederken, ünvanlarından biri "hancıların efendisi" idi.

Babası Ninazu gibi, o da efsanevi mushussu, ushumgal ve bashmu ve bir durumda Nirah dahil olmak üzere yılanlarla ilişkilendirilmiştir. O aynı zamanda bir yeraltı tanrısıydı ve bu rolünde "yeraltı dünyasının sandalye taşıyıcısı (veya şambeyi)" olarak biliniyordu.

*Kalp ve Damar Cerrahisi / Dr. Hititolog / Fotoğrafçı / Şair / soyutfoto@gmail.com

Frans Wiggermann bu benzerliklere dayanarak onu ve babasını, kendisine göre yeraltı dünyası, adalet, bitki örtüsü ve yılanlarla bir bağ paylaşan "Transtigridian yılan tanrıları" grubunun üyeleri olarak görüyor. Ningishzida ile babası arasındaki bir diğer benzerlik ise, ara sıra zaferle (ve bunun sonucunda onun kişileştirilmiş hali olan tanrıça Irnina ile) ilişkilendirilen bir savaşçı tanrı rolü üstlenmesiydi. Ancak, tüm işlevleri örtüşmüyordu çünkü Ninazu'nun aksine Ningishzida hiçbir zaman ilahi bir şifacı rolünde görünmüyordu. Frans Wiggermann'a göre, Ningishzida'nın çeşitli işlevleri, Mezopotamya metinlerinde iyi bir şekilde belgelenen "güvenilir bir tanrı" olarak algısının farklı yönleri olarak düşünülebilir. Hydra takımyıldızı onun sembolü olarak hizmet edebilirdi, ancak aynı zamanda Ishtaran ve Ereshkigal ile de ilişkilendirilmiştir.

İBADET

Ningishzida'ya tapınma ilk kez Erken Hanedan III döneminde belgelenmiştir. Başlıca kült merkezi, Lagash ve Ur arasında bir yerde bulunan muhtemelen kırsal bir yerleşim yeri olan Gishbanda'ydı. Başlıca tapınağı basitçe E-Gishbanda, "Gishbanda'nın evi" olarak biliniyordu ve genellikle babası Ninazu'nun ana tapınağı E-Gidda'nın yanında listelenmişti.

Ayrıca Lagash'ta E-badbarra, "ev, dış duvar" adlı bir tapınağı vardı. Adı bilinmemekle birlikte bir diğeri de Gudea tarafından Girsu'da inşa edildi. Bu hükümdar onu kişisel tanrısı olarak görüyordu. Ningishzida, yazıtlarından birinde Ningirsu ile Bau arasındaki evliliği kutlayan bir festivale katılanlardan biri olarak anılır. Başka birinde ise Gudea'ya yeni tapınaklar inşa etmesinde yardım ettiği belirtilir. Wilfred G. Lambert tarafından The First Brick olarak adlandırılan, tapınak yenileme ritüellerinin bir parçası olarak hizmet eden daha sonraki bir büyüde, Ningishzida, Lisin, Gukishbanda, Kulla, Lahar ve Ninshar gibi diğer birçok tanrıyla birlikte benzer bir bağlamda anılır.

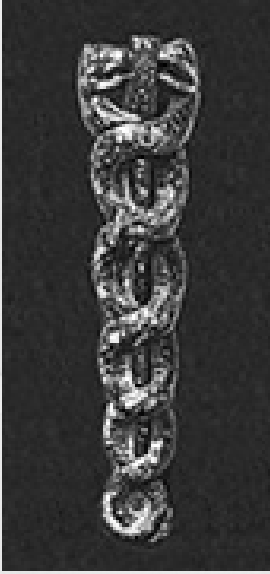

Ur'da, Sin-Iqisham'ın kendi saltanatı sırasında yeniden inşa edildiğini belirten bir yazıttan bilinen "hakikat evi" E-niggina tapınağında ibadet edilirdi.

Bazen Ningubalaga ile birlikte, Ur III ve Eski Babil dönemlerinden bu şehrin adak listelerinde yer aldığı doğrulanmıştır. Daha sonraki kaynaklarda, Pers imparatoru Darius I'in saltanatına kadar, yerel panteonda bir miktar önem taşıyan Ninazu ile ilişkilendirilmesinden dolayı bazen teforik isimlerle görünür. Babasının durumunda olduğu gibi, bazıları isminin lehçedeki Emesal biçimi olan Umun-muzida'yı kullandı. Bunun nedeninin, geleneksel olarak Emesal bestelerini ezberleyen ağıt rahiplerinin Ur'daki yeraltı tanrılarının kültlerinin korunmasında oynadıkları rol olduğu varsayılmaktadır.

Ningishzida, Ur III döneminde Uruk'a tanıtıldı. Ayrıca, Sin-kashid'in saltanatından kalma belgelerde doğrulandığı gibi, muhtemelen yakınlarda bulunan Kamada'da da mevcuttu. Marduk-apla-iddina I'in saltanatı sırasında, başlangıçta Eski Babil kralı Anam'ın saltanatı sırasında inşa edilen Eanna kompleksindeki bir şapelde ibadet edildi. Neo-Asur, neo-Babil ve Helenistik Uruk'tan teforik isimlerle görünmeye devam etti, ancak nadiren.

Ningishzida, öncelikle tıp tanrıçası Ninisina'nın kült merkezi olan ancak yeraltı tanrılarına adanmış birden fazla ibadethanesi olan Isin'de de tapınıldı.

Isin'de tapınılan diğer tanrılar arasında Nergal, Ugur ve Andrew R. George'a göre Kutha yakınlarındaki Lagaba'nın koruyucu tanrısı olan, başka türlü bilinmeyen ancak büyük olasılıkla yeraltı tanrıçası Lakupittu vardı. Tapınıldığı diğer yerler arasında Umma, Larsa, Kuara, Nippur, Babil, Eşnunna ve Kisurra yer alır. Bu yerlerin çoğundan, kanıtlar yalnızca Ur III veya Eski Babil dönemlerinden elde edilebilir, ancak Babil'de neo-Babil döneminde hala Esagil'de küçük bir kült alanı vardı.

Ningishzida'ya ithaf edilmiş tek bir nesne Susa'dan da bilinmektedir, ancak oraya bir Mezopotamya devletinden ganimet olarak getirilmiş olabilir.

DİĞER TANRILARLA İLİŞKİLERİ

Ningishzida, Ninazu ve karısının oğluydu.

Mezopotamya edebiyatında emzirmekte olan tanrıçalara dair tek referanslardan biri Ningirida ve oğlunun tasviridir. Kız kardeşleri Amashilama ve Labarshilama'dır.

Ningishzida'ya Anu'nun "soyundan" olarak yapılan atıflar, muhtemelen Anu, Enlil, Ninazu ve son olarak Ningishzida'dan oluşan bir soy hattına olan inancı göstermek içindir, gök tanrısının oğlu olduğu alternatif bir geleneğin varlığından ziyade.

Ningishzida'nın karısının kimliğine dair birden fazla gelenek vardı, tanrı listesi An = Anum, Azimua (başka yerlerde Ninazimua olarak da adlandırılır) ve Ekurritum (başka hiçbir yerde böyle bir rolde tanıklık edilmemiştir) olmak üzere iki tanesini listelerken, diğer kaynaklar Belet-Seri ile özdeşleştirilen Geshtinanna'yı tercih eder. Ancak Azimua, Gesthinanna'nın yeraltı katibi rolünü paylaştı ve adı, Ningishzida'nın karısı olarak tanımlandığı bağlamlarda doğrulanan Geshtinanna'nın bir unvanı olarak da işlev görebilirdi. Aynı zamanda, Belet-Seri, Amurru'nun karısı Ashratum'un veya Sümer muadili Gubarra'nın bir sıfatı olarak da işlev görebilirdi; bu da en azından bir durumda Amurru ve Ningishzida'nın birleştirilmesine ve birincisinin Azimua ve Ekurritum ile ilişkilendirilmesine yol açmıştır. Bir durumda Ekurritum, basitçe Ashratum'un alternatif bir adı olarak da tanımlanmıştır. Gesthinanna'nın Ningishzida'nın karısı olduğu geleneğin kökeni Lagash'tır ve bu şehrin mühürlerinde bazen bir çift olduklarını belirtmek için kocasının sembolü olan bir muşussu ile birlikte tasvir edilmiştir. Gudea'nın bir yazıtında ondan Ningishzida'nın "sevgili karısı" olarak bahsedilir.

Ningishzida'nın sukkal'ı, tanrısallıkla ilişkilendirilen boynuzlu taç olmadan kel ve sakalsız bir adam olarak tasvir edilen, küçük bir yeraltı tanrısı olan Alla'ydı. Wilfred G. Lambert, onun büyük ihtimalle ağıtlarda geçici ölümü anlatılan Dumuzi benzeri bir tanrı olduğunu belirtir. Ayrıca, Enmesharra ile ilişkilendirilen sözde "yedi fethedilmiş Enlil"listelerinde de yer alır.

Ningishzida'nın sukkal'ı olarak tanımlanan bir diğer tanrı da babası Ninazu'nun sukkal'ı olarak da bilinen engerek tanrısı Ipahum veya Ippu'ydu. Sarayına ait diğer tanrılar arasında Gishbandagirizal, Lugalsaparku, Lugalshude, Namengarshudu, Usheg ve Irnina yer alır.

Ningishzida, bitki örtüsünün ölmekte olan tanrıları olarak ortak karakterleri nedeniyle Dumuzi ile ilişkilendirilebilir. "Çölde Erken Otların Yanında" olarak bilinen bir ağıt metni, her ikisini de yas tutulan tanrılar arasında listeler. Her ikisinin de yokluğunun her yıl yaz ortası ile kış ortası arasında gerçekleştiğine inanılırdı. Bu ilişki astrolojik incelemelerde de mevcuttur. Bazı ağıtlar, Ningishzida ve Dumuzi'yi aynı kişi olarak görmeye kadar gider. Yeraltı dünyasının sakinleri olarak, ikisi de zaman zaman Gılgamış ile ilişkilendirilebilir.

Ningishzida'nın geçici olarak ölmekte olan bir diğer tanrısı Damu ile ilişkilendirilebilir.

Gudea'nın bazı yazıtlarında Ningishzida, Ningirsu ile ilişkilendirilmiştir ve bunlardan biri, ikincisinin karısı Bau için hediyeler teslim etmekle görevlendirildiğinden bahsetmiştir. Böyle bir rol, eski Mezopotamya kültüründe güvenilir ortaklar ve yakın arkadaşlarla ilişkilendirilmiştir ve bu, başlangıçta ilgisiz olmalarına rağmen, bu iki tanrının Gudea tarafından birbirine yakın olarak öngörüldüğünü göstermektedir.

MİTOLOJİ

Orta Babil Adapa mitinde, Ningishzida, Dumuzi ile birlikte Anu'nun göksel sarayının iki kapıcısından biridir. Bu mit, diğer Sümer ve Akad mitleri Ningishzida'nın yeraltı dünyasına yolculuğunu anlatmasına rağmen, bu iki tanrının öldüklerinde yeraltı dünyasından ziyade cennette bulunduğunu göstermektedir. Yıllık dönüşünün koşulları hakkında çok az şey bilinmektedir, ancak bir metin, Ereshkigal'in kimliği belirsiz bir oğlunun bunu emretmekle sorumlu olduğunu göstermektedir.

Gılgamış Destanı'nda Ningişzida'ya bir gönderme vardır. Aynı adı taşıyan kahramanın annesi Ninsun, Şamaş'a oğlunun kendisiyle birlikte "geri dönüşü olmayan topraklarda yaşamaya" mahkûm olduğunun farkında olduğunu söyler. Başka bir Gılgamış efsanesi olan Gılgamış'ın Ölümü'nde kahramana yeraltı dünyasında Ningişzida'nınkine eşit bir konum vaat edilir.

Düşün dünyasının çeşitliliğini kutlamaya ve dünyaya felsefi bir bakış atmaya davet etmek amacıyla 2002 yılında UNESCO tarafından ilan edilen Dünya Felsefe Günü, her yıl Kasım ayının üçüncü perşembe günü kutlanmaktadır.

Bu yıl 21 Kasım 2024 tarihinde kutlanan Dünya Felsefe Günü'nde Türkiye Felsefe Kurumu Başkanı, Maltepe Üniversitesi İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü ve İnsan Hakları Anabilim Dalı Başkanı, filozof, öğretim üyesi Prof. Dr. İoanna Kuçuradi'nin Dünya Felsefe Günü Mesajına yer verdik.

Prof. Dr. İoanna KUÇURADI

*Değerli Arkadaşlarım,
Değerli Felsefeseverler,*

Günümüzde gitgide yayılan ve çelişkili bir ifadeyle “medenî ilkelik” dediğim olgunun temelindeki ana düşünsel nedenlerinden biri, ‘hak’ ile ‘çıkar’ arasındaki farkın yeterince görülememesidir.

İkibindörtüyz yıl önce Sokrates’in yaptığı, ama üstünde durmadığı hak tanımına göre, ‘hak’ derken kastedilen, bu hak kimin hakkıysa, ona muhakkak verilmesi gereken bir şeydir –bir “borç” olan ve geri verilmesi gereken bir şey.

‘Çıkar’ ise, kimin çıkarıysa, onun hak ettiğinden daha fazlası, başkasından/başkalarından eksilen daha fazlasıdır. Çıkar kavramı çatışmayı içerir. Çıkarlar çatışır. “Ortak çıkarlar” da, başkalarının ortak olan ya da olmayan çıkarlarıyla çatışır.

Dünyamızda barış isteyenlerimizin ‘hak’ ile ‘çıkar’ arasındaki farkı görmesi ve bunun etik gerekleri üzerinde düşünmesi dileğiyle, sizlerin ve sevdiklerinizin Dünya Felsefe Günü'nü kutlar, saygılar sunarım.

Dr. Ecz. Yelda AKILLIGÖZ*

PHOTOPOEM / FOTOŞİİR

Duygu ve düşüncelerin dışavurumunda şiir ve fotoğrafın tekil olarak kullanımlarına karşılık günümüzde birlikte kullanımlarının da söz konusu olduğunu görmekteyiz. Bazen bu konunun fotoğrafçılar tarafından kritiğinin yapıldığına da rastlamaktayız. “Bir fotoğraf kendini anlatabilmelidir”, “Kendini anlatabilen fotoğraf başarılıdır”, “Soyut fotoğraflar yazı ile desteklenmelidir” vb. ifadeler, bir fotoğraf gösterisinin veya bir fotoğraf sergisinin arka planda çoğunlukla müzik ile desteklendikleri de düşünüldüğünde; sanat dallarının bağımsızlığı veya kombinasyonları, antagonizma ya da sinerjizma açısından ne derece doğrudur? Sanat adına rekabet bu durumdan nasıl etkilenebilir? Şiir mi fotoğrafın yorumudur yoksa fotoğraf mı şiirin? Bir arada temsilin alımlayıcı üzerinde etkisi ne şekildedir?

Fotoğraf ve şiir, yazanın, çekenin, okuyanın ve alımlayıcının duygudurumları üzerinde farklı etkiler yaratan sanat dallarıdır. İnsanoğlunun söz söyleme yetisi ve yazının da bulunuşuyla birlikte dilin kullanım alanlarından birini oluşturmuştur şiir. 19. yy. da fotoğrafın bulunuşu, duygudurum ifadelerinde görsel sanatlara bir yenisini eklemiştir. Zihin edimi olarak hayal etme, imge yaratma, dünya gerçekliği içinde fenomenlerin ifadesi sözlü ve yazılı dilde sözcükleri kullanarak ya da fotoğrafta olduğu gibi bir yüzey üzerine görüntüyü düşürmek suretiyle yapılabilir. Her iki durumda da içsel dışavurum söz konusu olmakta, dış dünyanın insan hissiyatı üzerindeki etkisi sözcükler, şekiller, renkler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Aslında şiirin yeni bir buluş olan fotoğraf görseliyle birlikteliği yeni bir kavram değildir. Antik Çağ öncesinde mağara resimleriyle başlayan çizimlere, dilsel ifadeler ve yazının bulunuşuyla birlikte yazılı ifadeler eklenmiş; ilerleyen zamanda şiir ve resim bir arada kullanılmıştır. Yazın ve görsellerin araştırıldığı çalışma yöntemlerinden biri “Ekfraktik” çalışmadır. Zencirci, Kabakçı ve Köseoğlu’nun şiir ve resim etkileşimi üzerine makalelerinde (Zencirci, Kabakçı ve Köseoğlu, 2023: 292) ekfraktik çalışmanın amacı; “tarihin ilk çağlarından beri insanın kendini ifadesinin farklı yolları olan resim ve yazının insan

empresyonunda yarattığı buluşma noktalarını keşfedebilmek ve görsel sanat eserleriyle yazınsal metinler arasında kurulan ilişkilere bir katkı sunmaktır” şeklinde ifade edilmektedir.

Resimden sonra başlayan fotoğrafçılık tarihinde, resimden farklı olarak bir fotoğraf görselinin ışık yardımıyla karanlık kutu, iğne deliği veya fotoğraf makinesi tabir edilen düzenek kullanılarak doğrudan görüntünün yüzeye düşürülmesi söz konusu olmuştur. Özellikle belgesel fotoğraflarda gerçeklik, teknik ve insan zihni sayesinde az biraz değişime uğrasa da fotoğraf türleri içerisinde doğrudan olma özelliği nedeniyle gerçeğe en yakın fotoğraflardır. Ancak 20. yy. itibarıyla fotoğrafın artık görsel sanat olarak nitelendirilmesiyle birlikte, hissiyatın da yansıtıldığı pek çok fotoğraf tarzına ilaveten soyut fotoğrafçılık gelişmiştir. Biricik olma, tekrarlanamama, imgelemin mümkün olduğunca yüzeye yansıtılabildiği ve sanat kavramının öznel niteliğini taşıyan bu türde, bir ressam ile bir fotoğraf sanatçısının duygudurumları itibarıyla aynı hissiyata sahip olabilecekleri söylenebilir. R. L. Gregory, “Eye and Brain” adlı eserinde (Gregory, 1978: 174) bir sanatçının gördüğünü değil; hayalindekini çizdiğini ifade etmektedir. Makine ve çevresel kaynaklı fiziksel özellikler nedeniyle bu ifade doğrudur. Ancak “Bu başka nedir?” sorusunu sorduran; dolayısıyla sanat olan fotoğraf da sanatçının zihin edimidir. Burada fotoğraf makinesi bir aracı olup; ihtiyaç ve kolaylaştırıcı durumundadır ve görsele artık fotoğrafçının hayali de eklenmiştir.

Fotoşiir, Photopoem olarak ifade edilmekte olup; sadece fotoğraf ile şiirin ilişkisini kapsamaktadır. Terminolojik olarak Photopoetry, Photopoème, Photoetry, Photoverse, Photograffiti şeklinde adlandırılması söz konusu olsa da Er ve Karakuş’un çalışmalarında (Er ve Karakuş, 2023: 677), Photopoetry üzerine önemli yazıları olan Michael Nott’tan aktardığına göre Photopoetry, fotoğraf ile kısa metinler, düz yazı, şiir vb. bütün edebi yazıları içermektedir ve günümüzde yeni araştırılmaya başlanmış bir çalışma.

Fotoşiir çalışmalarının 19.yy. itibarıyla başladığı görülmektedir. Fotoğraf, kelime anlamı olarak ışık ve yazmak sözcüklerinden oluşurken; fotoğrafçı Julia Margaret Cameron’un fotoşiir çalışmalarıyla “fotoğraf, şairin yazdıklarını ışıkla yeniden yazmaktadır” (Soulages, 2022: 80,81). Cameron, 1875 yılında Alfred Tennyson’un “Idylls of the King” adlı kitabından hareketle iki ciltlik fotoğraf serisi çıkarmıştır. Çeşitli efektler kullanarak bulanıklaştırdığı fotoğraflarıyla, öğretici fotoğraflara karşı duruş sergilemiş ve “Ne tür bir netliğin doğru olduğunu söylemeye kimin hakkı var?” demiştir. Cameron bu duruşunu, “Annals of My Glass House (Sırça Köşkümün Tarihi)” adlı otobiyografisinde bu soruyla sergilerken; “Amacım fotoğrafı yüceltmek ve ona bir ‘Yüksek Sanat’ karakteri katmak. Bunu yaparken, hakikaten hiçbir şey feda etmeden, gerçeği ve düşleneni bir araya getirmeye çalışıyorum; ‘Güzelliğe ve Şiire’

mutlak bir adanmışlıkla birlikte” demiştir. “Sözünü ettiği hakikat, nesnel yeniden üretim değil, fotoğrafın biçimsel özelliklerine içkin fikirlerle ve duygularla oluşan estetik bir olgudur” (Hacking, 2015: 127). Soulages, Cameron için “Bir sanat yapıtı başka bir sanat yapıtının kaynağı olabilir” ifadesini kullanmıştır. Cameron fotoşiiir çalışmalarlarıyla yeni bir pencere açmış, fotoğrafa yeni bir görünüm kazandırmıştır (Soulages, 2022: 80).

Görsel -1-

Julia Margaret Cameron,
The Rosebud Garden of Girls, 1868.
(www.getty.edu)

MAUD

*“Gül, genç kızların çiçek bahçesinin kraliçesi.
Gel buraya, danslar bitti
Saten parlaklığı ve inci ışıltısında,
Hem zambakların hem de güllerin kraliçesi”*
Alfred Tennyson

Tennyson’un “Maud” adlı şiirinde Cameron, genç kızları fotoğraflamıştır (Görsel -1-). Ancak fotoğrafa, şiirdeki sözcüklerden çok farklı kişisel yorumlarını eklemiş, atmosferi yeniden yaratmıştır. Burada esinlendiği şiirlerden hareketle tekrar sanat yapmıştır (Soulages, 2022: 81,82).

Fotoşiiir üzerine çalışanlar için Robert Crawford ve Norman McBeath’in “Photopoetry Manifestosu” nu incelemekte fayda vardır. Bu manifesto;

- Şiirler ve fotoğraflar birbirlerinin eksikliğini tamamlar
- Fotopoetri, fotoşiiirin gerçeği olmadığından daha ilgi çekicidir. Aynı durum şiir fotoğrafın gerçek açıklaması olmadığında da geçerlidir
- Hem şiir hem de fotoğraf kendi başlarına durabilmelidir
- Şiir ve fotoğrafın eşleştirilmesi daha fazla derinlik getirmelidir; böylece her biri bir şeyler kazanır
- Şair fotoğrafları çekmediği ya da fotoğrafçı şiiri yazmadığı zaman fotoğraf ve şiirin birleştirilmesi iş birliğini içerecektir. Bu iş birliktelik yakın insan ilişkileri gibidir: şiir ve fotoğrafın başarılı şekilde eşleştirilmesinde her biri bağımsız; ancak birbirine bağımlı olacaktır

- Eşleştirme açıklamak yerine açığa çıkarmakla ilgili olmalıdır. Okuyucunun hayal gücünü harekete geçirmenin anahtarı budur
- Eşleştirme tesadüfe izin vermelidir. Bu kısmen hangi eşleştirmenin yapılacağını seçme süreciyle ilgilidir ve kısmen eşleşmenin heyecan gücünden kaynaklanmaktadır
- Bir dizi eşleştirme içinde bir dizi bağlayıcı olmalıdır: Yine birçok farklı çekim yönünün ve aynı zamanda derin bir tutarlılığın olduğu bir ilişki gibi
- Fotoğraflar, şiirin dili dışında herhangi bir başlıktan uzak durmalıdır
- Uzun bir şiir ile fotoğraf arasındaki dinamik, kısa bir şiir ile fotoğraf arasındaki dinamikten çok farklıdır; ikinci eşleştirme en iyi sergilerde işe yarar
- İnsanlar her zaman bir fotoğrafın nerede çekildiğini bilmek isterler; ancak fotoşiirde bunu öğrenir öğrenmez yaratıcı etkileşim kaybolur
- Deklanşör sesine en uygun şiir tarzı haikudur, şeklinde ifade edilmiştir (tallisalevelphoto.weebly.com).

Manifestonun özünü, kısa şiire fotoğraf eşleştirmesi, şiir ve fotoğraf birleşiminde güçlü ifadeye karşın ayrı kullanıldıklarında da her birinin güçlü olması gerektiği, tesadüfi eşleşmelerin heyecan yaratabileceği oluşturmaktadır.

Yazı mı, şiir mi, görsel mi yoksa fotoşiir veya fotopoetri mi tartışmalarına aslında ister görseli güçlendirme amacıyla, isterse yazıdan esinlenerek imgelemin görsel yansıtılmasıyla olsun; fotoşiir ya da fotopoetrinin başlı başına yeni kavramlar olduğu görüyoruz. Sanattaki betimlemelerin şiirde de gerçekleştiğini, imge ve imgelemin, simgelerle ifadenin her ikisinde de mevcut olduğunu; dolayısıyla zihin edimlerinin her ikisinde de mevcudiyetini yadsımak mümkün değil. Nokta, çizgi, form ve renklerden ibaret olan soyut fotoğraf sanatını düşündüğümüzde; Karacaoğlan'ın şiirlerinde sembol olarak aşkı, güzelliği, saflığı anlattığı doğadaki ak ve yeşil renkli varlıkların kullanılmasının, renk anlamları itibarıyla bu fotoğraf türüne de anlam kattığını biliyoruz. Keza farklı fotoğraf türleri salt renklerden oluşmasa da yine renk ağırlıklarına göre kompozisyon ve mana analizlerinin yapılabilmesi söz konusu. Fotoşiirde birden fazla fotoğrafa birden fazla şiir ve birden fazla şiire birden fazla fotoğraf oluşturulabileceği göz önünde bulundurulduğunda son derece zengin bir kavram olarak sanat alanında yer aldığı görülmekte. Cameron'un "The Angel at the Tomb" için birden fazla fotoğraf oluşturması buna örnek olarak verilebilir. Yeni bir sanat dalı olan fotoşiirden heyecan duyulup duyulamayacağına, alımlayıcının hissiyatı etkili olacaktır.

Türkiye’de fotoğraf ve şiirin bir arada kullanıldığı yazınlara örnek olarak Hasan Atabaş’ın “Çılgılık Çılgılığa Bir Dünya” adlı şiir kitabı verilebilir. Şair, yazar ve fotoğrafçı kimliğine sahip Atabaş bu kitabında makro bitki fotoğraflarını şiirleriyle eşleştirmiştir (Atabaş, 2018). Şair, yazar ve fotoğrafçı Dr. Ecz. Yelda Akıllıgöz’ün şiirsel olarak ifade ettiği düz yazılarının yer aldığı “Mavi Düşler Ötesi” adlı kitabı ise; bir fotopoetri çalışması olarak değerlendirilebilir. Yazar, kitabın ön sözünde, “İsyen sözcüğünün negatif manasının her sayfada çiçeklerle bezenmesinin sebebi; vefat eden eşe karşı hissedilen, sonsuzlukta ve hayallerde her daim yaşayacak ve yaşatılacak olan ölümsüz aşktır. O aşk ki; her baharda yeşillenmekte, sonbaharda çıplak kalmakta, dökülen yaprakları kışın haşın şartlarında yok olurken, yeşerme dönüşümü yinelenmektedir” şeklinde ifade etmektedir (Akıllıgöz, 2023). Genel Yayın Yönetmenliğini Prof. Dr. Salih Fehmi Katırcıoğlu’nun ve Yazı İşleri Müdürlüğünü Dr. Ecz. Yelda Akıllıgöz’ün yaptığı, Aralık 2024 tarihinde 28. sayısına ulaşmış olan aylık felsefe/sanat dergisi Görence E-Derginin (www.imgezen.com) şiir bölümünde fotoşiir sanatına yer verilmektedir. Çoğunlukla hem şair hem de fotoğrafçı olan sanatçılar, genellikle şiirlerinden esinlendikleri fotoğrafları Görence’de paylaşmaktadır.

Kaynakça

- Akıllıgöz, Yelda (2023). Mavi Düşler Ötesi. Ankara: Tavoos Yayınevi.
- Atabaş, Hasan (2018). Çılgılık Çılgılığa Bir Dünya. Ankara: Sistem Ofset Yayıncılık.
- Er, Murat Han ve Karakuş, Ahmet (2023). Photopoem in the Context of Photography and Poetry Relationship. Sanat & Tasarım Dergisi, 13 (2), 2023: 675-688 DOI: 10.20488/sanattasarim.1403950 Erişim 4.4.2024.
- Gregory, Richard Langton (1978). Eye and Brain. Toronto: BAS Printers Limited. (<https://www.slideshare.net/slideshow/eye-braingregory/35615996> Erişim: 03.11.2024)
- Hacking, Juliet (Ed.) (2015). Fotoğrafın Tüm Öyküsü (Çev. Abbas Bozkurt). İstanbul: Hayalperest Yayınları.
- Soulages, François (2022). Fotoğrafın Estetiği (Çev. Deniz Eyüce Şansal). İstanbul: Espas Yayınları.
- Zencirci, Ercivan Dizar; Kabakçı, Ebru ve Köseoğlu Kamuran (2023). Şiirden Baskı Resme Yansımaların Ekfraktik İncelemesi. İdil, 103 (Mart), 292–305. DOI: 10.7816/idil-12-103-02 www.imgezen.com Erişim 05.11.2024
- <https://www.getty.edu/art/collection/object/104G3E> Erişim 11.10.2024
- <https://tallisalevelphoto.weebly.com/an-introduction-to-photopoetry.html> Erişim 21.4.2024

GÖRENCE E-DERGİ ŞAİRLERİNDEN FOTOŞİİR ÖRNEKLERİ

KAYPAK KIVILCIM

Kaypaklı kalkanların ışıltılı çıktılarında
Nar hissi izlerde yordama sesi
Seker ışıklar geçer izlerin kavsinden
Grenli lekelerin his bulucu okşamada
Yolların yoksul aksinde şahikalarda
Gölgeler iz olur grende desen imgelerde büyü
Karanlıklar levhasında çivi yazılı bir his
Tele degen nemli yumuşaklıkta taşınan
Suların sesi olur değer deneli grenlere
Ses sel bir yontu gece yarısı hayale bulanık
O anlar bu an sonuta derişik son umut
Çarpıcı karanlıkların levhada yazıları
İşaret işharadan eli tanrısal gövdesi bronz
Işık kertmesi harman yerinde levhalarda
Nesnelerden ayrılmış yüzde yüz duygu durum
O an denen her an nesnenin karşıt benzeşiği
Yürüyorum elimde ışık kapalı anlam sığınağı
Kalıpların izinde sınırsız his uyarıcı
Işık sabanı san ışık tutan o kapsam
Yarımızın yargısına kalan yarımız
Yarımız yanımıza hizmete muhtaç
Gördüklerimizin arka planı anlam halesi
Düş nefesi nesnesiz yorum yenedünya imgesi
Ellerimizin donuk yarısında sekmeli ışık
Günler sesli derinlerin en temiz sesi
O anlam size taşan görenceli diyarlardan

Prof. Dr. Salih Fehmi Katircioğlu
Görence Ağustos (12), 2023

ÜŞÜYÜRÜZ İKİMİZ GİBİ

Başucun çok soğuk bugün,
Biliyorum üşüyorsun,
Ben de üşüyorum,
Dokunmak istiyorum sana,
Ellerim üşüyor soğuk betonda.
Betonlar! Aramızda taş duvar,
Parçalamak umarsız
Ve sana uzanmak.
İki sevda sıkışmış betonlar arasına,
Üşüyoruz sen ve ben,
Üşüyoruz ikimiz gibi.
Betonlar soğuk olur mezar taşında,
Mevsim kıştır, yelkovan son ezanda,
Güneş üşür, iki sevda örtüşür,
Sen ve ben, ikimiz gibi.

Yelda Akcoş Akıllıgöz
En Uzun Gece (2005)
Görence Ağustos (24), 2024

SENİ HER DUYDUĞUMDA

*Seninle yaşarım gün boyu
Dinlerken sessizliğin yankısını,
Sabrederdim hiç konuşmadan
Sabahın nemi giderir susuzluğumu
Seni her andığımda...*

*Göğsüme konan kızılgerdan
Çalılıklar arasında ötüp duruyor,
Yeni düşüncelerdir sanki duygularım;
Az okunmuş şiirlerdir dudak izin
Seni her duyduğumda...*

*Hasan Atabaş
Çılgık Çılgıya Bir Dünya (2018)*

ADALET

*Başı yere eğilmişti
Bakıp görmesi gereken yönde değildi
Teslim olmuştu insanlık
Sadece sağır kör gölgeler vardı
Bir kız haykırıyordu
Yendiği tekmelerin acısıyla değil
Duyduğu çaresizliğin acısıyla
Yanıştı her şey baştan sona
Yükseye kalkmıyordu sıktığı yumruğu
Hak kolundan aşağı düşmüştü
O suspus olmuş gecede
Çaresiz kemirerek karanlığı
Sabaha kayıp bir kız evladı istemek
Adı Adalet
Yeni bir şarkının sözlerinde
Güne başlarken
Hayallerin bittiği yerde
Yarımları düşlerken
Adaleti istemek
Nokta konulmamış isteklerin
Sonundaki korkuları sessiz bırakıp
Yürünesi bir yoldaki
Doğrulukla Adaleti istemek
Ne kan ne gözyaşı
İtimat veren iyilikle
Narin bir çiçeği koklar gibi
Güzellikle Adaleti istemek
Kayıp bir kız evladı
Adı Adalet.*

*Işıl Boyacıoğlu
Görence Temmuz (23), 2024*

Fatma Salt GÖK (EFIAP)

Fatma Salt, 2012 yılından beri fotoğraf yolculuğunu sürdürüyor. ÇÜ Matematik ve Anadolu Üniversitesi Fotoğrafçılık ve Kameramanlık Bölümlerinden mezun. Anadolu Üniversitesi Görsel İletişim ve Tasarım Bölümü 2. Sınıf öğrencisi.

Ulusal ve Uluslararası birçok ödül alarak 2019'da AFIAP, 2020 yılında EFIAP unvanlarına layık görüldü. TFSF kupalarında bireysel kategorilerde Gümüş ve Bronz madalya sahibi.

Sille Sanat Sarayı Seyit Ali Ak Kupasını üç farklı fotoğraf sunumu ve gösterisi ile kazandı.

4. İbrahim Zaman Fotoğraf yarışmasında Türkiye'den en iyi fotoğrafçı ödülünün sahibi. Dünyanın en Prestijli Fotoğraf yarışması olan Siena International Photo Awards'da Türkiye'yi temsil ederek olağanüstü yapıt ödülünü aldı.

IPA International Photography Awards Mansiyon ödülü sahibi.

Ulusal ve Uluslararası fotoğraf yarışmalarında jüri üyeliği yapmaktadır ve Fotoğraf Atölyesinde eğitimler vermeye devam etmektedir.

İyi bir fotoğrafçının farklı disiplinlerden beslenmesinin, okumasının, araştırmasının ve sorgulamasının, çağı takip etmesinin gerekli olduğunu düşünüyor.

TUĞLA FABRİKASI - ATEŞTE AÇAN ÇİÇEKLER FOTOĞRAF ÇALIŞMASI

Erzincan'daki tuğla fabrikasında çalışan kadınlar, kadın gücünün bir simgesi adeta. Bin dereceyi bulan fabrikada, alın teriyle çalışarak üretmenin gururu yüzlerinden okunuyor.

Sabahın erken saatlerinde başlayan mesai, akşama kadar devam ediyor. Yüreklerinde çocuklarına daha iyi bir hayat vermenin telaşı var. Daha güzel evlerde yaşamının, aydınlık yarınların hayalini kuruyorlar. Günün sonunda yorgun da olsalar, evlerine ekmek götürmenin huzurunu yaşıyor hepsi ...

Ekmeklerini ateşten çıkararak, çalışkan ve yürekli emekçi kadınlara saygıyla ..

Behiç GÜNALAN (EFIAP)

Üsküdar'da 1952 yılında doğdu. Sürekli basın kartı sahibi emekli gazetecidir. EFIAP ünvanına sahiptir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı mezunudur.

Fotoğrafa, öğrencilik yıllarında 70'lerin başında gazetecilik mesleğine ilgi duymasıyla başladı. Yine bu yıllarda edindiği ikinci el Asahi Pentax fotoğraf makinesi fotoğrafın uzun yolculuğunda ilk arkadaşı oldu.

Uzun süredir, Edirne'de yaşamaktadır.

f: Sadık ÜÇÖK

"Fotoğraflar Yaşlanmaz" adını verdiği ilk kişisel sergisini 1995 yılında Edirne'de, "Edirne – Brücke zum Orient" adını verdiği ilk yurtdışı kişisel sergisini de 2007 yılında Almanya'nın Lörrach kentinde açtı.

Fotoğrafın belgesel yönüne mesafeli olmasına karşın en popüler projesi, 1989 Bulgaristan soydaş göçünü konu edinen tek belgesel çalışması Göçün Orta Yeri Hüzündür. u proje kitaba da dönüşmüştür.

Dijital fotoğrafçılığa geçene kadar dia ağırlıklı çalıştı. Bir sivil toplumdur. Çok sayıdaki sivil toplum örgütlerine üyeliklerinin yanı sıra, Edirne Fotoğraf Sanatı Derneği (EFOD) ve Trakya Gazeteciler Dernekleri'nin uzun dönem başkanlıklarını yaptı.

Trakya Üniversitesi'nin başta Güzel Sanatlar Fakültesi olmak üzere Farklı fakülte ve yüksek okullarında gazetecilik ve fotoğrafçılık alanlarında yarı zamanlı derslere girdi.

Fotoğrafçılığının yanı sıra eğitmenliğine de zaman ayırdı. Çok sayıdaki atölyelerde proje yönetmenliği yaptı. Bu çalışmaların çoğu kitaplaştı.

Pandemi sonrası dönemde fotoğrafa olan ilgisini üretmekten çok onu düşünmeye ve yazmaya zaman ayırarak sürdürmektedir.

FOTOĞRAF GÖSTERİR

Fotoğraf açıklar, bilgilendirir, düşündürür, duygularımızı tetikler, etkilenmeler yaratır.

Ancak, fotoğrafın öncelikli işlevi, göstermesi, gösterici bir araç olmasıdır.

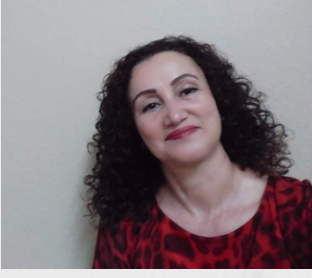
Neden mi? Çünkü kategorik olarak fotoğraf görseldir. Görsel olanın diğer anlatım/ifade biçimleri yazı ve sesten farkı, okunur ve dinlenir olmanın ötesinde, gösterir oluşudur. Fotoğraf önce gösterecek, sonra anlatacak/söyleyecek.

Gösterilen bir şeyin etkili olması, duyu ve zihin dünyasını tetiklemesi için güzellik ve çirkinlik kaygısının ötesinde estetik hazzın varlığına ihtiyaç duyulur.

Hoş olmayan, insanın doğasındaki uyum ve orantı içgüdüğü ile çelişen, çatışan bir görsel etki, heyecan, duygusal ve düşünsel tepki yaratamaz.

Fotoğrafla, söz ve söylem üretmenin/yaratmanın birinci adımı/hamlesi budur; diğerleri ardından gelir.

Kabul edilmelidir ki; göstermeyen, gösteremeyen bir görselin anlatımı da kekeme olacaktır.

Nevin ŞAHİN

SİNOP GEZİ FOTOĞRAFLARI

Liman içi

Sinop Cezaevi

Sinop Tarihi Cezaevi Zindanlar Sinop Historical Prison Dungeons

Sinop'un 1214 yılında Selçuklular tarafından alınışından sonra Sultan I. İzzettin Keykavus, Sinop Kalesine güney-kuzey yönünde hendek duvarına paralel bir sur ekleterek bir iç kale meydana getirmiştir. Bu iç kalede savaşa katılan komutanların adının verildiği 5 adet burç yaptırılmıştır. İç kalede yer alan burçların zemin katlarının 1568 yılından itibaren zaman zaman zindan olarak kullanıldığı bilinmektedir. Sinop'u 1640 yılında ziyaret eden Evliya Çelebi kale içindeki zindandan şöyle bahseder;

Büyük ve korkunç bir kaledir. 300 demir kapısı, dev gibi gardiyanları, kolları demir parmaklıklara bağlı ve her birinin bacağından 10 adam asılır nice nice azılı mahkumları vardır. Burçlarda gardiyanlar ejderha gibi dolaşır. Tanrı korusun, mahkûm kaçtırmak değil, kuş bile uçurtmazlar.

Tarihi zindanların iki tanesi hendek hattı üzerinde batı sur duvarındaki burçlar altında yer almaktadır.

Consequent to the conquest of Sinop by the Seljuks in 1214 Sultan Kaykaus formed the inner citadel by building additional fortifications along the south-north direction in parallel to the outer moat walls. The inner citadel walls were containing five towers to which the names of the commanders of the conquest were given. It is known that the ground levels of the inner citadel wall towers were used as dungeons from time to time since 1568. Turkish traveler Evliya Çelebi who visited Sinop in 1640 describes the citadel and these dungeons as follows:

It is a huge and scary fortress. There are 300 iron doors, gigantic guardians, and many many brutal convicts whose arms are tied to iron rails, 10 men can be hung off their mustaches. Guardians like dragons are patrolling around the walls. God save, they not only allow convicts to escape, but even birds cannot fly away.

Two of the historical dungeons are located along the moat line at the ground floor of the towers connected to the west citadel walls.

İnce Burun ve Fener

Fazilet KIRTAY

YAZAR FAZİLET KIRTAY'I TANIYALIM

1968 yılı İzmir doğumludur. Bir erkek evlat annesidir. İlkokulu ve ortaokulu Bandırma'da, liseyi de parasız yatılı olarak İzmir'de okumuştur. İlk öyküsünü 1979'da çocuk yılı sebebiyle yazmış, mansiyon almıştır.

Su Ürünleri Fakültesini 1989 yılında dereceyle bitirerek su ürünleri mühendisi olarak mezun olmuş, kendi şirketini kurup sevdiği işi yıllarca yapmıştır.

2009 yılı itibariyle Denizcilik Meslek Liselerinde ve Halk Eğitim Merkezlerinde denizcilik ve su ürünleri alanlarında dersler vererek usta öğreticilik yapmıştır. 2015 yılından itibaren iş güvenliği uzmanı olarak çalışmış, 2022 yılı eylül ayında emekli olarak aktif iş hayatını sonlandırmıştır. Hâlen İstanbul Üniversitesinde sosyoloji bölümünde eğitimine devam etmektedir.

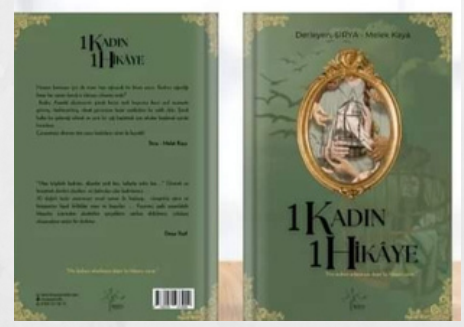
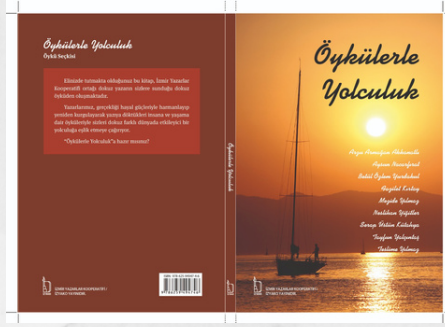
Cumba Kültür Sanat Platformu Marmara bölgesi Temsilcisi olup, Türkiye Yazarlar Sendikası ve Türkiye Yazarlar Kooperatifi üyesidir.

"Postallı Deniz Kızı" adını kullandığı blog sayfasında, Asonans Dergi, Cumba Fanzin, Görence Dergi, Bandırma Manşet ve Bandırma Ekspres yerel gazetelerinde köşe yazıları yayınlanmaktadır. 2021 yılında "Lal Balıklar" adıyla ilk kitabını yayımlamıştır.

Atlantis Kitabevi
Bandırmalı Yazarlar Standı

Kolektif Katılımlar

Katıldığı Etkinlikler

25 EYLÜL ÇARŞAMBA 2024

SÖYLEŞİ

14:00
- Mahsenem Yazal
- İrem Asya Şalli

15:00
- Fazilet Kirtay
- Gül Ayşe Aydemir Yıldız
- Birsen Tatar Kılıç

İMZA

- Mahsenem Yazal
- İrem Asya Şalli
- Fazilet Kirtay
- Gül Ayşe Aydemir Yıldız
- Birsen Tatar Kılıç

KADIN AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (BANÜKAT)

KADIN YAZARLARIMIZ DİYORLAR Kİ...

YAZAR
Gül Ayşe AYDEMİR YALDIZ

YAZAR
Fazilet KIRTAY

16 EKİM 2024 | 14:30

FUAT SEZGİN KONFERANS SALONU

İMZA GÜNÜ

Yazar
Fazilet Kirtay

26 Ocak
11:00 - 18:00

Şükrü Tunar Kültür Merkezi
Edremit

CKS CUMBA FİKTİYER VE SANAT PLATFORMU

TİYATRO İMZA GÜNLERİ SÖYLEŞİ AÇIK MİKROFON

5. CUMBA EDEBİYAT ŞENLİĞİ

İmza Günü
Fazilet KIRTAY
Yazar
9 Kasım 2024
10:00 - 18:00

Burhaniye Gençlik Merkezi - Üsküdar / İstanbul

CKS CUMBA FİKTİYER VE SANAT PLATFORMU

Yazar
TYS Üyesi
Cumba Sanat Temsilcisi
Fazilet KIRTAY

İmza Günü

6. Edremit Kitap Fuarı
19-23 Ağustos 2024 | Edremit Kültür Merkezi

23 Ağustos 2024
Cuma
19:00-23:00

Türkiye Yazarlar Sendikası

İZKİTAP

Izmir Kitap Fuarı
Baharın Coşkusuyla Kültürpark'ta!

19 - 28 NİSAN 2024

İMZA GÜNÜ
23 Nisan 2024
Salı
18:00 - 21:00

Fazilet KIRTAY

İMZA GÜNÜ
FAZİLET KIRTAY / YAZAR

04 EYLÜL 2024
SUSURLUK ATATÜRK PARKI

SUSURLUK BELEDİYESİ
KİTAP GÜNLERİ
31 AĞUSTOS - 08 EYLÜL 2024

Homeros'un Bornova'sında
5. Kitap Günleri
27 Eylül - 6 Ekim 2024

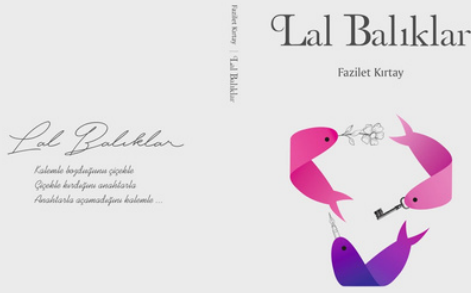
İMZA GÜNÜ

Serkan Esen	Aysun Nacarırnal	Ayşe Manav
Bekir Bayraktar	Betül Ö. Yurdakul	Bergül S. Tekinay
Fazilet Kirtay	İlhan Aslan	Kadir Karpaç
Mezide Yılmaz	Nedihan Yiğitler	Nuray Çetingöz
Serap Üstün Kütahya	Songül Esilbikler	Şule Özkul
Tayfun Yalçınay	Teslime Yılmaz	Turgut Çelim
Uzun Baharın	Yurdagül Kayışçı	

27-28-29-30 Eylül / 1-2-3-4-5-6 Ekim 2024
11:00-21:00
54 No'lu İyazko

Lal Balıklar Lansman

'Ben geldim Bandırma' da çocukluğunun geçtiği şehre kafa tutarak, doğduğu yer değil dedesinin memleketi doğum yeri yazıldı diye hüviyetine 'Hükümsüzdür ' diyen, kadına şiddete dikkati çekmek için kah kendini kah tanıdığı kah tanımadığı kadınları yazarak kadının değerini 'Keşke'lere bırakmayan, yaş aldıkça kendini 'Göç mevsimi'ndeki leyleğe benzeten, '101 no'lu yatakhane' ile yıllar sonra pansiyon öğretmeninden takdir alan', Tehlikeli Masallar'ı yazıp kendisi masal anlatmayan, 'Pusula'yla yerini bildiğini, haddini bildiğini ama hakkını da 'Ruhun Mayalanması'nda kopararak alan, 'Hayatın Renkleri' diyerek en çok maviye tutkun olup 'Kağıttan gemilerinle taşıyamazsın beni' diyen bir kadındır Fazilet, Lal Balıklar kitabında.

Pazarda balık satmış, limited şirket ortağı iken bir anda kendini öğrenci yurdu müdiresi olarak bulmuş, oradan endüstriyel mutfağın öncü kuruluşunda yönetici olarak çalışmış, asıl mesleği su ürünleri mühendisliğini yaparken denizcilik liselerinde ders vermeye başlamış en son olarak da iş güvenliği uzmanı olarak çalışarak emekli olmayı hak etmiştir.

Hadi söyleyin bakalım 'benim mesleğim ne?' der ve cevabı şöyle verir: Hayatı onun öğrettiği gibi ama nalsız koşuyorum...

Kitabın adının Lal Balıklar olması, yıllarca sustuğu, içine attığı duyguların dile gelmesidir. Kalemle yazarak çiçeğin kokusunu, çiçek çizerek açamadığı kapıların anahtarını ararken biriken kelimelerin her biri yazı olmuş, şiir olmuş dile gelmiştir. Bu sebeple suskunluktan evirilen her yazısında biraz isyan, biraz aşk, çokça güç vardır.

Yiğit Emir Ahi'nin Fazilet Kırtay ile söyleşisini <https://www.facebook.com/share/fbx92B82HnLNTm6> F/ linkinden okuyabilirsiniz.

Özlem İLERİ

TURİSTİK DOĞU EKSPRESİ İLE KARS TURU

2. BÖLÜM ERZURUM - KARS

3-4 saatlik yolculuk sonrası trenimiz Erzurum garına ulaştı. Burada isteyenler rehber eşliğinde otobüsle merkeze çağ kebabı yemeğe ve ardından eski Erzurum evlerinde çay içerek müzik dinlemeye gittiler. Biz ise saatlerce oturarak yolculuk yaptığımız için aynı etkinlikleri yürüyerek yapmaya karar verdik. Tren garı merkezde olduğu için önce 15 dakika yürüyerek çağ kebabı yemeğe ardından da yine yürüyerek eski Erzurum evlerine ulaştık. Yediğimiz çağ kebabı da sonra gittiğimiz tarihi Erzurum evlerindeki ortam, çay ve canlı müzik de harikaydı.

Erzurum'a da uğrandı, enfes çağ kebabı yendi. Sonra otantik Erzurum evlerinde "kıtlama"dan çay içildi ve 2 gün sonra dönüşte tekrar Erzurum'a gelip gündüz gözüyle daha detaylı gezeceğimizi bilerek bir istasyon fotoğrafı ile Erzurum'a veda edildi. Fakat o ne güzel kebaptı hem Erzincan'da, hem Erzurum'da en lezzetli yerlerde kaliteli kebabları afiyetle yedik.

Erzurum

Bin yıldır Türk-İslam medeniyetinin yaşandığı ve yaşatıldığı Erzurum'da 11 taş ev ile bir hanın birleşimiyle oluşturulan Erzurum Evleri, mimarisi, sergilenen antika eşyaları, sunulan yöresel lezzetleri ile yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekiyor.

Yedi bin yıllık geçmişiyle çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapan Erzurum, tarihi, kültürü ve yöresel lezzetleriyle de önemli bir turizm potansiyeline sahip.

Yakutiye ilçesi Cumhuriyet Caddesi'nde bulunan tarihi "Erzurum Evleri" de yaklaşık 30 yıl önce birbirinden bağımsız taş yapılar ile bir hanın birleştirilmesiyle restoran haline getirildi.

Her metrekaresinde Erzurum kültürünün yaşatıldığı evlerde sergilenen günlük yaşam malzemelerinden giysilere, semaverlerden tespihlere kadar yüzlerce antika eşya, ziyaretçilerini tarih yolculuğuna çıkarıyor.

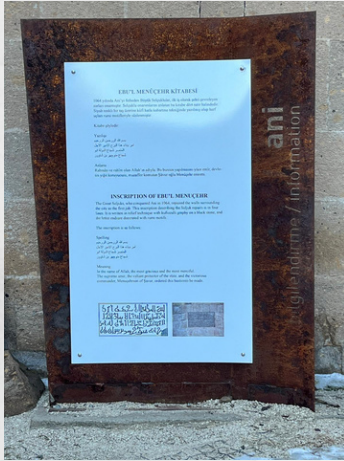
Evleri gezen turistler bir yandan maziye yolcu yapıyor, bir yandan da sunulan yöresel lezzetlerle kent gastronomisinin zenginliğini hem tanıma hem de tatma imkanı buluyor. Soba kenarında semaverle gelen çayları yudumlayan misafirler, ev mantısı, ekşili yaprak sarması, lor dolması, su böreği, kesme aşı, ayran aşı, dut ve pestil çullaması ile kadayıf dolması gibi kentin geleneksel yemeklerinden tadabiliyor.

<https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/tarihi-erzurum-evleri-ziyaretcilerini-asirlik-kultur-ve-lezzet-yolculuguna-cikariyor/2495300> (Erişim: 03/01/2024)

3 saatlik molanın ardından tekrar trenimize binip Kars'a doğru yola çıktık. Görevliler arada vagonları gezerek tek tek saat kaçta ve nerede duracağımız hakkında bilgi veriyorlar. Ayrıca moladan yarım saat önce tekrar hatırlatma yapıyorlar. Biz de bunlara uygun olarak Kars'a yaklaşırken 30 saatimizi geçirdiğimiz odamızdan eşyalarımızı toplayarak hazırlandık. Gece 01.00 sularında Kars'a vardık. Ertesi gün sabah erkenden kalkıp Kars turumuzu yapacağımız için otobüslerle kalacağımız otele gidip yerleştik.

Ertesi sabah güneşli ve yumuşak havalı bir güne uyandık. Sanki sabah 1' de gelmemiş gibi 7' de içtima başladı. Otelde hızlı bir kahvaltının ardından Ani Harabeleri'ne ya da onların deyişle Ani Ören Yeri'ne doğru yola çıktık. Bana kalsa Ani Harabeleri çok da uygun bir isim. Çünkü harap bir yer, başta biraz moralimiz bozuldu tabii. Neredeyse hiç kar yoktu etrafta. Kocaman bir alan, yıkılmış, kalıntıları kalmış bir kaç yapı, sadece yerlerde taşları kalmış kalıntılar ve çok az bir kısmı kalmış olan surlar. Kar olsaydı bari daha keyifli olurdu diye düşündük ilk başta ama yine de rehberimizin güzel anlatımıyla keyifli bir tur oldu. Üçgen bir yerleşime sahip Ani'de demir çağından beri yerleşimin olduğunu öğrendik. Üç tarafı vadilerle çevrili olan bölge zamanında ticaretin de önemli bir köprüsü olmuş. Ani harabeleri, bilginiz olmadan gittiğinizde size pek de anlamlı gelmiyor; ancak rehberin açıklamaları sonrasında o kocaman araziye gezince gerçekten çok etkileyici bir yerde olduğunuzu fark ediyorsunuz. Bu sebeple burada iki farklı yerden alıntıladığım bilgiyi de vermek istiyorum. Aslında oraları gidip görmeden yine de yeterli gelmeyecektir buradaki anlatım.

Ani (Ermenice), Kars şehrinin güneydoğusunda ve Arpaçay boyunda bulunan ören yeridir.

Demir Çağı'ndan beri önemli bir yerleşim merkezi olan Ani, önce Anadolu yerlilerinden olan Nairilerin ve Urartuların topraklarının bir parçası olmuş, daha sonra ise Ermeniler tarafından ele geçirilmiş ve 961-1045 yılları arasında Pakraduni Hanedanlığı'ndan Ermeni hükümdarlarının başkentliğini yapmıştır. 11. ve 12. yüzyıla ait bazı İslam mimarisi eserlerini de barındırır. 2012'de UNESCO tarafından Dünya Mirası Geçici Listesi'ne dahil edilen Ani, 2016'da ise Dünya Mirası olarak tescil edildi. Ani kentinin tarihi Erken Demir Çağı'na (M.Ö. 1200-1000 arasında) dayanmaktadır. Ani şehrinin bulunduğu bölge Urartular döneminde Akhuriani olarak bilinmekteydi. Bölgenin ilk kez Ermeni hakimiyetine girmesi ise M.Ö. 400'lü yıllarda Orontid Hanedanlığı döneminde olmuştur. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Ani> (Erişim: 04/01/2024)

Ani Ören yeri giriş kapısı ve surlar

Ani Menüçehr Camii

Ani Katedrali

Ani

Kars'tan 42 km uzaklıkta Ocaklı Köyü'nde yer alan Ani Tarihi Kenti gerçek bir tarihi hazine. Çin'den Venedik'e 6400 km uzanan, dünyanın en önemli ticaret yolu olan İpek yolu'nun üzerinde, Anadolu platosunun giriş kapısında, 10. yüzyılda Ermeniler tarafından inşa edilen Ani, Anadolu'nun en zengin, en büyük ve etkileyici kenti olarak tarihe geçmiştir.

Ermeni Soyundan gelen Bagratlı Kral Aşot'un emri ile kurulan kale kent, başkent haline gelmiş. En parlak dönemini yaşadığı 11. yüzyılda nüfusu 100.000 kişiye ulaşmış. Ticari öneminin yanı sıra büyük bir dini önemi olan Ani, destanlarda 'Binbir Kiliseli Kenti' olarak geçiyor ve muhteşem kiliselere ev sahipliği yapıyor. Ani'nin manevi değeri Meryem Ana ve en büyük katedrali Meryem Ana'ya adanmış. Ayrıca İncil'in ilk dört bölümünün yazarı Matta, Markos, Luka, Yuhanna'ya adanmış insan, aslan, doğa ve kartal figürleri süsleyen kiliseleri var.

Sadece Hristiyanlar için değil başka dinler için de önemli Ani Tarihi Kenti. Alpaslan'ın Anadolu kapısından girip yöreyi fethinden sonra, Türklerin Anadolu'da yaptığı ilk camii (1072) Ani'de.

Ayrıca Anadolu'nun ilk Zerdüşt tapınağı Ateşgede yine Ani'de yer alıyor. Ayrıca Türklerin Anadolu'da yazdığı ilk kitabe de burada.

Aslında Ani Kenti'ndeki kazılardan, M.Ö. 900'lerde Urartu'lar döneminde şehir yapılanması olduğu anlaşılıyor. Hatta Ani ismini Urartular'ın yer tanrıçası An'dan almış. Kentin olduğu tepenin altı ve vadi tabanlarındaki mağaralar ise yaklaşık M.Ö. 4500 yıllarından beri kullanılan yerleşim ve mezar alanıymış.

Kendisini zapteden kavimler tarafından defalarca yenilenmiş ve askeri amaçla kullanılmış olan kent, 1064 yılına kadar Bizans'ın yönetimindeki Ermenilerin hükmünde kalmış ve bu tarihten sonra sırası ile Selçuklu, Gürcü, Moğol ve Osmanlı egemenliğine geçmiş ve 16.yy'a kadar zenginliğini ve önemini korumuş.

Hem Ümit Burnunun keşfi ile İpek Yolu ticaret yolu olarak önemini yitirince, hem de Osmanlı 1575'de Karstaki kaleyi güçlendirip merkez ilan edince, Ani terk edilmiş. Ve 16. yüzyılın sonundaki kuvvetli depremde çoğu bina yıkılmış.

Arpaçay'ın yakasına kurulmuş Ani şehri, 10- ve 13. yüzyıl arasında, Bagratlı krallar Aşot ve II. Simbad döneminde 5 kilometre uzunluğunda çifte surlar ile çevriliymiş. Arpaçay'ın aktığı 100 km'lik dik vadi adeta bir sur görevi gördüğü için, doğal koruma altındaki nehir kıyısına surlar yapılmamış. Nehir bugün Ermenistan ile Türkiye arasında doğal bir sınır görevi görüyor.

Ani Kenti'ne savunma surlarının ortasındaki ana kapıdan geçerek girdiğinizde, ikinci sur hattı ile karşılaşıyorsunuz. Ve kente, Selçuklu döneminde üzerine eklenen Aslanlı taş kabartmasının bulunduğu kapıdan giriyorsunuz.

Ani tarihi kentindeki yapılarda kullanılan taşlar volkanik kökenli granit, bazalt, andezit gibi taşlar. Bembeyaz karlar arasında yükselen kızıl ve boz renkli yapılar büyümlü bir görüntü sergiliyor.

Eğer saat yönünde Ani'yi dolaşırsanız önce Aziz Patrick Kilisesi'ni göreceksiniz. Bu kilisenin diğer isimleri Surp Amenap'rkitch, Halaskar, Prikitch veya yöre insanının verdiği isimle Keçeli Kilise. 1036 yılında yapılmış kilisenin kuzey cephesi yıldırım düşmesi sonucunda tamamen yıkılmış, yarısı yok ama kurtarmak için ciddi bir çalışma yapılıyor. Yapı siyah, beyaz ve gri taşlarla yapılmış.

Sonrasında Doğu yönünde Arpaçay'a inen kayalıkların eteğinde Prens Tigran

Honents'in yaptırdığı Surp Kirkor Kilisesi veya diğer adlarıyla Aziz Grigor veya Gregor Kilisesi, yöre insanının verdiği isimle Şirli Kilise'ye geliyorsunuz. Boz, kahve ve kızıl taşlarla yapılmış, güney nişleri ve kapısı yıkık kilisenin merdivenleri göz korkutsa da, içindeki muhteşem fresk süslemeleri görmek için inip çıkmaya değer.

Ermeni Soyundan gelen Bagratlı Kral Aşot'un emri ile kurulan kale kent, başkent haline gelmiş. En parlak dönemini yaşadığı 11. yüzyılda nüfusu 100.000 kişiye ulaşmış. Ticari öneminin yanı sıra büyük bir dini önemi olan Ani, destanlarda 'Binbir Kiliseli Kenti' olarak geçiyor ve muhteşem kiliselere ev sahipliği yapıyor. Ani'nin manevi değeri Meryem Ana ve en büyük katedrali Meryem Ana'ya adanmış. Ayrıca İncil'in ilk dört bölümünün yazarı Matta, Markos, Luka, Yuhanna'ya adanmış insan, aslan, doğa ve kartal figürleri süsleyen kiliseleri var.

Sonrasında Doğu yönünde Arpaçay'a inen kayalıkların eteğinde Prens Tigran Honents'in yaptırdığı Surp Kirkor Kilisesi veya diğer adlarıyla Aziz Grigor veya Gregor Kilisesi, yöre insanının verdiği isimle Şirli Kilise'ye geliyorsunuz. Boz, kahve ve kızıl taşlarla yapılmış, güney nişleri ve kapısı yıkık kilisenin merdivenleri göz korkutsa da, içindeki muhteşem fresk süslemeleri görmek için inip çıkmaya değer.

<https://www.yolculukterapisi.com/ani/> (Erişim: 05/01/2024) (Erişim: 05/01/2024)

Ani Örenyerinde gezmemiz yaklaşık 2 saatimizi aldı, sonra tekrar otobüsümüze binip Kars'a döndük. Şehir merkezinde yürüyerek yaptığımız turdan sonra kalenin eteklerine geldik. Turumuza Fevzipaşa Ortaokulunun önünden başladık.

1877 Harbine kadar tamamen Türk halkından ibaret olan Hacı Sait mahallesindeki okul, Rus işgalinde "Peçinov" isminde bir ermeni tarafından ev olarak inşa edilmiştir. Şehir Ruslardan tekrar geri alındıktan sonra 1919'da (bitişikteki Cihangir Oğlu İbrahim Beyin evi ile) Türk Askeri ecza deposu olarak kullanılmış, 1922'de "Ana Mektebi" olarak kullanılmış ve 1926 senesi "Merkez Mektebi" adı altında öğretime açılmış 1930 senesinde "Fevzi Paşa İlkmektebi" adını almıştır.

https://karsfevzipasa.meb.k12.tr/icerikler/fevzipasa-ortaokulu-tarihcesi_50672.html
(Erişim: 04/01/2024)

Osmanlı, Rus ve Ermeni mimarilerinin çok güzel örneklerini bir arada görebildiğiniz yegane yöre Kars.

Kars'ın Osmanlı'ların Ankara'dan sonra en önemli sınır kenti haline geldiği 16.yüzyılda, şehirde birçok camii, hamam ve köprü inşaa edilmiş.

Kars, Rusların egemenliği altına olduğu 1877-1917 yılları arasında, Hollanda'dan gelen mimarlar tarafından yepyeni bir kimliğe kavuşmuş. Izgara planlı, birbirine paralel ve dik kesen geniş caddeler üzerinde, Baltık mimari tarzında, bazalt taşından, dış cepheleri sütunlar ve bordür kabartma taşlarla süslenmiş, tek veya iki katlı binalar yapmışlar. Binalarda, her odada yer alan şöminelerden, duvarların içinde gizlenmiş borular ile, odanın dört bir köşesine yayılan 'peç' isimli kalorifer sistemi ile ısınmayı sağlamış.

Günümüzde Rus döneminden kalan 230 binanın bir kısmı restore edilmiş ve valilik, kütüphane, konsolosluk, konservatuar, otel olarak kullanılıyor, bir kısmı ise viran halde. Ancak sokaklarda dolaşırken hala o dönemin ihtişamını hissedebiliyorsunuz.

<https://www.yolculukterapisi.com/karsrotalari/> (Erişim: 04/01/2024)

Melekli Ev

Kars'ın Rus dönemi dini önderinin konutu olduğu düşünülen yapının ikinci katının salonunun duvarları ve tavanı resimler ve bezemelerle kaplıdır. Tavanda altı adet melek resmi bulunmakta; halk arasında bu kızların papazın kızları oldukları rivayet edilmektedir. Duvar resimleri kısmen iyi durumdadırlar.

<https://kulturenvanteri.com/tr/yer/melekli-ev/#17.1/40.605675/43.094166> (Erişim: 04/01/2024)

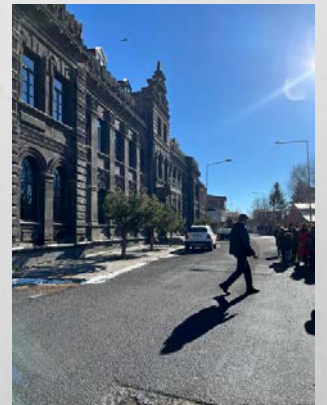

Son derece güneşli ve ılık bir günde Kars'ı gezme şansımız oldu, öyle ki zaman zaman üzerimizdeki montlar fazla gelip kazaklarımızla devam ettik yola...

Atamızın birebir ölçüleriyle yapılmış heykeli

Kars Çayı kenarındaki eski değirmenlerin bulunduğu sokakta eski Konservatuar Binası veya Hekim Evi diye de anılan harika bir taş binada yer alan Cheltikov Otel.

Devam edecek...

Bu evlerden en güzeli Tuncer Güvensoy Evi. Binanın giriş kapısı üzerindeki kitabeden 1897 tarihinde inşa edildiği bilinen bina iç ve dış mimarisinin orijinal özellikleri korunarak restore edildikten sonra kışlık konak olarak kullanılmış. Bina Cumhuriyetin ilanından sonra Ticaret Borsa binası olarak hizmet vermiş daha sonra şahıs mülkiyetine geçmiş. Binanın batısındaki giriş cephesinin Barok süsleme tarzı ile birlikte arka bahçesindeki büyük ahşap balkon Kars'taki Baltık mimari örneklerinden en önemlisi.

<https://www.yolculukterapi.com/karsrotalari/> (Erişim: 05/01/2024)

Kale İçi ve Osmanlı Bölgesi

Kalenin hemen aşağısında iki cami karşınıza çıkacak. Birisi Evliya Ebul Hasan Harakani'ye ithaf edilmiş Evliya Camisi ve bahçesinde yer alan Ebul Hasan Harakani türbesi, diğeri de 12 Havariler Kilisesi olarak da bilinen Kümbet Camii.

Kümbet Camii veya Oniki Havari Kilisesi, 932-937 yılları arasında Ermeni soyundan gelen Bagratlı Kralı Abbas tarafından yaptırılmış bir kilise. 'Oniki Havari Kilisesi' ismini kubbesindeki dış cephe alınlıklarında yer alan 12 Havari taş kabartma figürlerinden alan kilise, 1579'da camiye çevrilmiş, Çatısı Selçuklu kümbet mezarları görünümünde olduğu için adını buradan alarak 'Kümbet Cami' denilmiş. Ruslar döneminde ise tekrar kiliseye dönüştürölüp başpsikoposluk merkezi olmuş. Cumhuriyet döneminde kısa bir süre müze olarak kullanıldıktan sonra tekrar camiye dönüştürölmuş. Kırmızı renkli granitten yapılmış binanın mimarisi ve süsleme detayları gerçekten çok güzel.

Evliya Camii, 1579'da kentin yeniden imarı sırasında ilk Selçuklu birlikleri ile kente gelen ünlü mesnevi Ebu'l Hasan Harakani'ye adanmış bir camii olan Evliya Camii inşaa edilmiş. Bahçesinde ise kendisinin türbesi bulunuyor.

Kars Kalesi 12. yüzyılda Selçuklular'a bağlı Saltuklular tarafından inşa edilmiş. Osmanlılar döneminde yapılan birçok ekleme ile ihtişamlı görüntüsüne kavuşmuş. Savaşlar ve depremde tahribata uğrasa bile yeniden restore edilmiş ve tüm ihtişamı ile kenti tepeden gözlemeye devam ediyor.

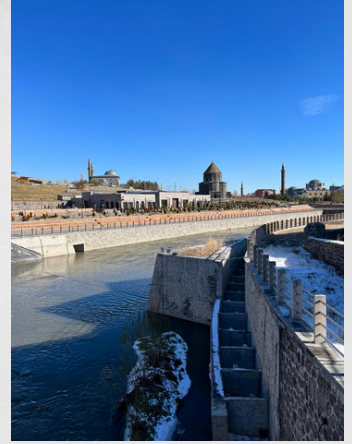
Kale eteklerinde ise Namık Kemal Evi, Muradiye, Topçuoğlu ve Mazlumağa Hamamları, Vaizoğlu Camisi, Beylerbeyi Sarayı, müftülük binası olan Ulu Cami, Kabun-Kab Kilisesi'nden dönüştürölün Beşik Camisi ile diğeri görölmeğe değer binalar.

Kars Çayı kenarındaki Muradiye (Elbeyioğlu veya Balkonlu Hamam da deniyor), Topçuoğlu ve Mazlumağa Hamamları, Selçuklu ve Osmanlı döneminde inşaa edilmiş. Bugün koruma altında olan ve sadece dışarıdan göröllebilen hamamlardan Mazlumağa Hamamı, Rus yazar Puşkin'in 1829'da sık sık ziyaret ettiği ve günlüklerinde yer verdiği meşhur hamam.

Namık Kemal Evi olarak anılan kâgir konakta, şair 1853-1856 yıllarında yılları arasında dedesi ile yaşamış ve ilk şiirlerini de burada yazmış. Namık Kemal Evi'nin

hemen altındaki Karahanoğlu Taş Köprüsü ise, 1579'da Sultan III. Murat'ın emri ile Kars Çayı'nın üzerine inşa edilmiş üç kemerli bir köprü. 1715'deki taşkın sırasında yıkılınca Hacı Ebubekir Karahanoğlu tarafından yeniden yaptırılmış.

Honents'in yaptırdığı Surp Kirkor Kilisesi veya diğer adlarıyla Aziz Grigor veya Gregor Kilisesi, yöre insanının verdiği isimle Şirli Kilise'ye geliyorsunuz. Boz, kahve ve kırmızı taşlarla yapılmış, güney nişleri ve kapısı yıkık kilisenin merdivenleri göz ko, (Erişim: 05/01/2024)

Halil SARIŞIK

Yakutistan Gezi Fotoğrafları -4-

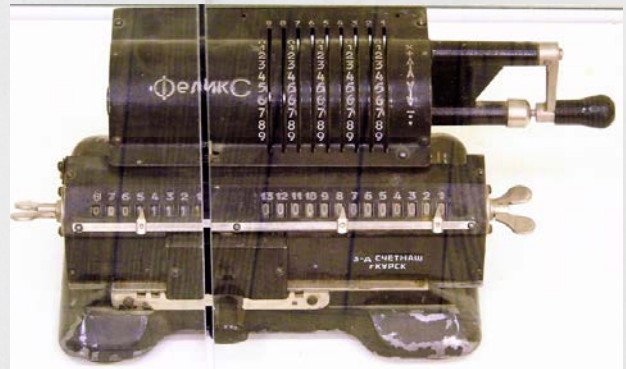
Yakutistan (Saha Cumhuriyeti), Rusya'yı oluşturan federe cumhuriyetlerden biridir. Nüfusun çoğunluğunu Türk halkı olan yakutlar oluşturmaktadır. Başkent Yakutsktur. Dili Rusça ve Yakutçadır.

Sayın Halil Saruşıık'ın Yakutistan'a ait geniş fotoğraf portfolyosu, Görence Dergide seri halinde yayımlanacaktır. Yazının 1.bölümü, Görence Dergi Eylül ayı (2024) 25.sayısında, 2. bölümü Görence Dergi Ekim ayı (2024) 26.sayısında, 3. bölümü Görence Dergi Kasım ayı 27.sayısında yayımlanmıştır.

Синская руноподобная надпись

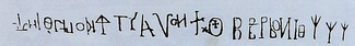
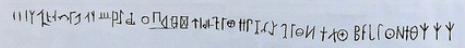
Руноподобные знаки из местности Летний Артык

Надпись из местности Улахан-Аан

Надпись из Хотугу Чэлгиэрийэ

Неизвестный рисунок с рунической надписью, м. Улун-Олон, Арьлахский наслег Чурачинского улуса

Farshad GHADIANI

Farshad Ghadiani, İran ve Türkiye’de faaliyet gösteren Sanjacq Reklam Şirketi’nin kurucusu ve sahibidir. Felsefe, tarih ve sanat alanlarında 200’den fazla illüstrasyonla bu alanlarda önemli katkılar sağlamaya çalışmıştır. Sanat ve teknolojiyi birleştirerek, çeşitli alanlarda, özellikle reklamcılık, yayıncılık ve dijital tasarımda kullanılabilir çeşitli eserler yaratmıştır. Her zaman yaratıcılık ve kaliteye odaklanarak, müşterilerine benzersiz

eserler sunmak ve illüstrasyon ve grafik tasarım sanatını geliştirmede önemli bir rol oynamak için çaba göstermiştir. Ghadiani,

- Adobe Photoshop
- Adobe InDesign
- Adobe Illustrator
- CorelDRAW
- FreeHand
- Adobe Premiere programlarında uzman olup; sanatsal tasarımlar ve işler üretmektedir.

BİR FOTOĞRAF (DİJİTAL) BİR YORUM

Akıl Türbülansı

Tasarım yazılımı: Photoshop
Sanat eserimde, düşünce ve duygu kargaşasının merkezinde bir adam durur, sağda iki erkek yüzü, solda ise sakin bir kadın belirir, her biri kendi iç dünyasını etkiliyor. Bu adam aklındaki soru ve şüphelerle mücadele ederek gerçeklik ve anlam için sonsuz arayışımızı temsil ediyor.
Soldaki kadın sakinliği ve bilgeliği simgeler; adamı daha derin anlayışa ve yansıtmaya yönlendiren bir yol gösterici güç olabilir. Buna karşılık, sağdaki iki adam şüphe ve çatışmanın gölgesi olarak hizmet ederek, merkezi figürün düşüncelerini tuzağa düşüren belirsizlik ve endişenin çeşitli yönlerini temsil ediyor.
Bu görüntü bize hayatın türbülans ve iç mücadelelerle dolu olduğunu hatırlatıyor. Her birimiz kendimizi zaman bu şüphelerin ve soruların ortasında bulabilir ve cevapları ararken varlığımızın farklı yönlerine dikkat etmek şarttır. Bu türbülans yolculuğumuzun bir parçası - kendimizi daha iyi tanımamıza ve hayatı daha derin bir kavramaya ulaşmamıza yardımcı olan bir yolculuk.

İlkiz ÇOLAK

1953 yılında Bursa'da doğdu. Öğrenimini 1975 yılında Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde tamamladı.

1996 – 99 yılları arasında Eskişehir "Devlet Güzel Sanatlar Galerisi" nde, Serpil Akyol eşliğinde, yağlı boya resim yaptı, tabloları ile karma sergilere katıldı.

1999 yılından itibaren fotoğrafçılık çalışmalarına başladı. 12 kişisel sergi açtı ve birçok saydam gösterisi yaptı.

2015 yılından bu yana Eskişehir'de "Zehra Çobanlı Sanat Merkezi" nde, Prof. Zehra Çobanlı önderliğinde, seramik çalışmalarına devam etmektedir. Çalışmaları ulusal ve uluslararası seramik sergilerinde yer almıştır.

Uzun yıllardır şiir üzerinde de yoğunlaşmıştır. Şiirlerini fotoğrafları ile birlikte sosyal medyada paylaşmaktadır.

Siyah-Beyaz Doğa Fotoğrafları **İlkiz ÇOLAK**

Keçe ALİ

Sanatçı, Almanya'nın Stuttgart şehrinde doğdu. Küçük yaşta ailesiyle Ege'ye gelip eğitimine burada başladı ve 2003 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Resim Eğitimi Bölümünden mezun oldu. Mezuniyetinin ardından 10 yıl boyunca İstanbul'da yaşayan Keçe Ali, Cihangir'de Ressam Vedat Örs ile birlikte bir sanat galerisi işletti. Resim yapmaya ara vermeden devam eden sanatçı 12 Kişisel, 30'a yakın karma sergiye katıldı.

Keçe Ali mahlasını kullanmaya, 2019 yılında Lübbey köyünde açtığı sergiyle başladı. Efelerin sığınma yeri olarak bilinen terk edilmiş bu köyde düzenlediği sergide, Efe olan büyük dedesinin ismini yaşatmayı amaçladı. Basında da yer bulan bu sergi, eserlerin terk edilmiş evlerin içine saklanması ve izleyiciler tarafından keşfedilmesiyle büyük ilgi gördü.

Sanatçının son yıllardaki sergileri; Teşvikiye'de Derinlikler Sanat galerisi kişisel sergi, Urla Sim Art Galerisi'de 'TÖZ' başlıklı kişisel sergi, 2022 yılında Çeşme Alaçatı Festivali kapsamında düzenlenen "8. Kıta" adlı kişisel sergidir. Aynı yıl "8. Kıta-II" sergisi İzmir Kemeraltı'ndaki Eskiİz Sanat Galerisi'nde gerçekleşti. Keçe Ali'nin İstanbul Bienali kapsamında ürettiği "Yedi Kıtada Yelkenli Döngüsü" adlı eseri, İngiltere'de özel bir koleksiyona dahil edilmiştir. Sanatçının eserleri hem yurt içinde hem de yurt dışında önemli koleksiyonlarda yer almaktadır.

2024 yılında gerçekleştirdiği İtalya seyahati sonrası ortaya çıkan "Keçe Ali Mavi" serisini sanatçı şu sözlerle anlatmaktadır:

"Keçe Ali Mavi" serisi, çocukluk anılarımın derinlerinde filizlenen ve Ege'nin büyüleyici doğasıyla kurduğum güçlü bağın bir yansımasıdır. Evet, İtalya seyahatim bu seriyi yaratmamda önemli bir dönüm noktası oldu; ancak asıl ilham, çok daha önceleri, zeytin ağaçlarının gölgesinde geçen mutlu çocukluk günlerimde saklıdır. İtalya'nın kıyılarında, Akdeniz'in parlak güneşi altında yürürken, o tarihi limanlar ve sakin denizler bana Ege'nin insanlarını ve denizle kurdukları o kadim bağı hatırlattı. İtalya'nın mavisıyla Ege'nin mavisini adeta iç içe geçti zihnimde. Bu iki kültürün ortak noktası olan deniz ve onun çevresinde şekillenen yaşamlar bana ilham verdi. Fakat "Keçe Ali Mavi" sadece bir deniz serisi değil; Ege insanının ruhunu, sıcaklığını, sadeliğini ve karakterini yansıtmaya çalıştığım bir serüvendir. Ege'nin o mütevazı; ama güçlü insanlarını, çocukluk hatıralarımın özlemiyle yeniden canlandırdım. Kahvehaneler, komşu avluları, arastalar ve park kulüp hatıraları benim için çok özeldir. Bu seride Ege'nin mavi insanlarını anlatmak istedim. Hem geçmişle hem de denizle iç içe, bu maviyi ruhumda taşımaya devam ediyorum.

Yeni sergi projelerine İzmir'deki atölyesinde devam eden sanatçı, kış aylarında Mavi Serisinin sergisini yapacağını belirtti.

SERGİLER EXHIBITIONS

- 1998 Eğitim Vakfı Resim Yarışması Birincilik Ödülü/ Sergisi
1999 Yerel Gündem 21 Resim Yarışması Birincilik Ödülü/ Sergisi
2000 Çetin Emeç Sanat Galerisi Karma Resim -Heykel Sergisi
2001 M.Bora Sanat Galerisi Karma Resim Sergisi
2002 İ.T.K (Bahattin Tatuş) Resim Yarışması Sergisi / Jüri Özel Ödülü
2002 Buca Sanat Galerisi -Açılış Sergisi
2003 Turgut Pura Resim-Heykel Yarışması Sergisi/ Heykel Sergileme Ödülü
2003 Çetin Emeç Sanat Galerisi Karma Resim Sergisi
2003 M.Bora Sanat Galerisi Kişisel Sergi
2003 Çetin Emeç Sanat Galerisi Kişisel Resim Sergisi
2005 Aditya Sanat Kişisel Resim Sergisi (İzmir)
2007 İran Trienali Enstalasyon Çalışması-Video art (Grup Çalışması)
2007 Kuzguncuk Sanat Galerisi Kişisel Sergi (İstanbul)
2007 Tem Sanat Galerisi Karma Resim Sergisi (İstanbul)
2007 Taksim Sanat Galerisi Karma Resim Sergisi (İstanbul)
2008 Kuzguncuk Sanat Galerisi Kişisel Sergi (İstanbul)
2008 Kuzguncuklu Ressamlar Sergisi (İstanbul)
2009 Galeri Binyıl Karma Resim Sergisi (İstanbul)
2009 Cihangir Sanat Galerisi Kişisel Sergi (İstanbul)
2009 Play Galeri-Karma Resim Sergisi
2009 V Galeri Kişisel Resim Sergisi (İstanbul)
2010 Ödemiş Sanat Galerisi Kişisel Resim Sergisi
2012 İzmir Resim Heykel Müzesi Karma Resim Sergisi
2016 Bodrum Bienali Sergisi
2017 Niş Art Galeri -Bodrum Karma Resim Sergisi
2017 Gülsün Erbil- Ekim Geçidi Karma Resim Sergisi
2018 Derinlikler Sanat Galerisi -Sandık İçi Haller / Kişisel Resim Sergisi
2018 Yıldız Kent Müzesi Karma Resim Sergisi
2018 Derinlikler Sanat Galerisi Karma Resim Sergisi
2019 Lübbey Köyü - Terk edilmiş Köylere Farkındalık / Kişisel Resim Sergisi
2019 Hamam Arts Hub / İstanbul Bienali Paralel Etkinlik -Yedi Kitada Yelkenli Döngüsü Sergisi
2019 Galeri Binyıl / Artist 2019 -29.Tüyap İstanbul Fuarı Sergisi
2019 SimArt Galeri - Urla / Töz Kişisel Resim Sergisi

Resim Çalışmaları Keçe ALİ

YAZI / ŞİİR

"Nobel Edebiyat Ödülü, Güney Koreli yazar Han Kang'a verildi

İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi, 2024 Nobel Edebiyat Ödülü'nün Güney Koreli yazar Han Kang'a verildiğini açıkladı.

Akademi, yazarın, "tarihsel travmalara değinen, insan yaşamının kırılmasını ortaya koyan, şiirsel yanı yoğun nesirlerinin" ödüllendirildiğini açıkladı.

Yazarın en bilinen kitabı Türkçe'ye de çevrilen Vejetaryen'di. Kang bu kitapta, bir kadının ruh sağlığının aşama aşama bozulmasını kaleme aldı.

Kitap, ana karakter Yeong-hye'nin et yememesi üzerinden gelen birbirinden çok farklı tepkiler üzerinden şekilleniyor.

Et yemeyi reddetmeye başlayan Yeong-hye'nin, orta sınıf Seul toplumunun sosyal dinamiklerini nasıl alt üst ettiğini anlatıyor. Yeong-hye'nin bu reddedişi, onun davranışlarının giderek dengesizleşmesi ve çilginca eleştirilmesiyle toplumsal bir gerilime yol açıyor.

"Vejetaryen"ın en çarpıcı yanı, et yemeyi reddediş gibi basit eyleminin, bir ailenin dağılması için bir sıçrama tahtası haline gelmesi.

Aslında yaşamın öldürerek varoluşuna dayanamayan bir kadının sadece suya ihtiyaç duyan bir ağaca dönüşmeye çalışma hikayesi.

Oysa ağaçlarda et yer. Kökleri yüzlerce böceği, görünmez canlılığı yiyerek güçlenir. Ayakta kalmak için silahlanır, öldürücü sıvılar salgılayarak kendisini korur. Savaşarak var olur.

Dünya aslında dayanılmaz bir yerdir.

Ve bu korkunç savaşın ortasında öldürmeyi reddediş bizi geçmişe götürdüğünde neyle karşılaşırız?

780 bin yıl önce eti pişirerek yemeye başlamışız. Et yiyenler ayakta kalabildiği için etçil genlerden geliyoruz.

Ancak artık günümüzde, et yemeden hayatta kalmak mümkün. Etoburluktan uzaklaştıkça, dişleri, çenesi, beyni ve pek çok iç organı da değişime uğrayan insanın düşünce sistemi de farklılaşıyor.

Yüzbinlerce yıl et yiyerek varolan insan, yeni bir düşünce sistemiyle evrimine devam ederken kendini yeniden tasarlıyor.

Merhametle yürümek istiyor.

Ancak et yemekten daha da acımasız bir yeni dünya şekilleniyor karşısında.

Gıdasız da yaşayabilen robotlara dönüşen yaşam şekli.

Bir ağaç gibi tek başına ve hür olamayanların çağı. Transhümanizm."

Asuman Figen TÜMER

SAKLI ORKESTRA

Gönlünün güzelliği yüzünde saklı,
Kalbi ile görünen yüzü aynı,
Huzurun adresi sevdam...
Aşkımız, güneşin doğuşuyla buluşsun
Göğe bakalım
Gökyüzü bizimdir
Kucaklayalım sınıksız
Gözlerimiz ve mavi...
Dünyadan uzak, birbirimize yakın,
Hayallerimizi konuşalım,
Bana düşkünlüğünü anlatayım,
Seni nasıl sevdiğimi anlat...
Güneş battı mı dağların arkasından,
Kuşların sesi kesilir,
Dönerler yuvalarına,
Akşamın karanlığında
Batışıyla muhabbetimiz geceye aksın.
Gecede söylenemeyenler dile gelir,
Susulan, anlatılamayan ne varsa dökülür dillerden açık seçik haliyle,
Dert olan duygular, dermanını arar...
Sokakların neşesi,
Dalların yoldaşı,
Pencerelerin misafiri,
Sevdamin şakıyanı kuşlar,
Sabahın erken saatinde,
Uykuya yenik düştüğümüzde,
Alacakaralıkta yollara düşenler gibi
Düşerler yollara...
Terketmezler sevdalılarını,
Geri dönerler sevdalı kalplere...
Kalbimize konsun sabahın orkestra şefleri
Bir de onlardan dinleyelim bizi
Gördükleri sevdayı anlatsınlar bize...

Banu DUMAN

26.10.2024 / 14.15

ANILAR

Hani düdü olan biten
Bugüne gelen anılar
Bir köşede saklanmış
Ben unutmuşken ebeliyorsun beni
Şaşkınlıkla nereye saklandın
Bulamamıştım neredeydin göremedim
Daha neler saklanmış kim bilir
Düde saklı kalmış
Ben farkında değilim
Neler değişerek gelmiş bugüne
Anlayamadım nerede anılar
Ya unutmuş ya unutulmuş
Çoktan enkaz altında
Ne çok anılar birikmiş
Ne çok sevinçler bıraksaydık
Anılar sizi üzmeseydik
Bu kadar sancı kalmasaydı
Bugüne dünden keşkeler
Olmasaydı gözleri nemli.

Güler ÖZÇELİK

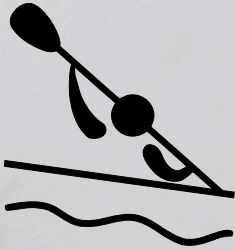
GEÇMİŞE PENCERE

*Bostancı kıyılarında bir sandal
İçinde gençlik ve tüm ümitler,
Suya düşer hayali çehrelerin
Denizler misali sevgiler...*

*Kıyılar orada, sessiz sakin
Bir şarkı gelir uzaktan
Yalnız onlar için
Bostancı kıyılarında bir sandal.*

*Orada ümitler köpükler kadar beyaz
Orada bir küçük dünya denizlere sığmaz!
Bostancı kıyılarında bir sandal
İçinde gençlik ve rüyalar var...*

*Güzin AKCOŞ
Temmuz 1981*

GÖL

*Hangi denizden koştun
Gökten mi damladın
Yerden mi çıktın*

*Kuşların ördeklerin
Etrafını süslemiş altın sazlıkların
Yeşil başlı beyaz ördeklerin insanla karışmış sesler çıkaran kuşların*

*Okyanustan daha büyük nefesin
Bütün denizlerden toplanmış suların
Salkım selviler köklü ağaçlar surların*

*Bir tepeden
Bir kıyıdan
Bir sandalla göğsünden
Dünyanın merkezi bulunur dibinden*

*Gece yıldız sürünen
Sabah güneş gezinen
Oltalara takılır renkli ışıklar emmiş balıkların.*

Işıl BOYACIOĞLU

AŞK VAR

*Zil zurna bir akşamdan kalma
Uzun yol hasreti çökmüş
Uykuyla uykusuzluk arası
Hevesi geçmiş bu şehrin
Yalınayak sokaklarında
Kan kırmızısı rujla yazılı
Duvar da aşk var..*

*Aşk ki kâlu beladan
Adem'le Havva'dan beri
Nemine dem olmuş
Yorgun, seyyah bir buluta
Sığınmış yağmurda aşk var..*

*Vira yelken uçuşan hayatta
Soluksuz yuvarlanan
Menzili uzun, açısı dar vakitte
Kimsesizler mezarlığında
Duadan eksik köşede aşk var...*

Mine DÖNMEZ ÖLÇER
11.11.2024

İLLE DE SANA...

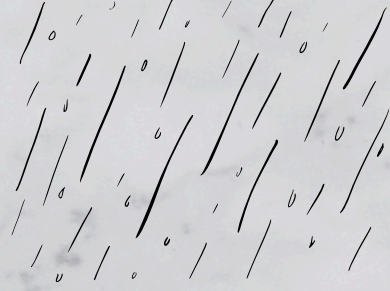
*Kader, kaleminin nedir rengi
Yazanın vardır bir hikmeti
Dil suskun, gönül yorgun
İlle de Sana, Sana tecelli...
Etmedim şikâyet, dağlar aştım
Yolum belli, ardıma bakmadım
Akıl durgun, dizler yorgun
İlle de Sen, Sen dermanım...
Kul ister olsun muradım
Kalmasın bir gönülde ahım
Aşk yangın, ben yorgun
İlle de Sana, Sana feryadım...
Yâr elinden olana şeyda
Dünya ziyneti olur mu fayda
Kağıt soluk, kalem yorgun
İlle de durdum, durdum divana...*

Dr. Murat AYDIN

O MAHMUR

Kızıl gri gökkuşağı
Karla gelen sitem topu gren
Kartopu güllerin dikenli öksesinde
Deniz hisli boş köpüklü bir zaman
Yazının en anlamsız haliyle
Akla gelen his duvarı bir anlam
Olsa da görüntülerle görenceler arasında mesafe
Olmasa da ten tene selamlaşma
Bir duyum var aramızda
Uzun dalga kar sapamı keskin virajlı yamaç
Yazının en hissedilmez anında
Açılır ansızın bir kapı görünür siyah beyaz mahmur
Karla kaplı hislerin serçe yemi ortamında
Satırlardır kar beyazı dikenli tel halkasında
Görencelerin göstergelerle hayal aleminde kapıştığı yerlerde
Zamanın tenceresinde fokurdar
Bilinçaltılı anlam coşkulu dev
Zemberek düşüncelerin yanlış zamanlı ikili doğrultusunda
Yaklaşır uzak anlamlı yakın zamanlı yeni yıl
Geyiklerimiz Hitit geyiğidir yelkenli düşlerimiz gedikli
Ne mümkün hisse gemi vurmamak hisler gerilir
İçler soluk soluğa
Bir zaman ki olsa da bir bela olmasa da bir bela
Devanın terazisinde tartılır Maat'm tüyü
Yaşamın kök grisi düşlerin o bilindik rengi
Masalsı dünyaların gerçekçi yüzlerinde
Ellerimizde kalkanlar kulaklarımıza carya
Bilinçaltının en görüntülü tercümesi hisse şifa hayalet
İngelemin darbukalı sesinde soğuşun kıvrımlı hüllelerinde
Varsay yanındasın bir his nelere kader
Ya savaşıldayız ya türbülânsta
Bakışlar aynı duruş karaborsa
Sanırım ne desem formüllü olacak çözümlü dünyaların
Çözümsüz anlamında
Sakın kalkma, yerinde olduğun yerde dur
Satırlara düşsün anlam dillere düşsün kelam
Kendine dair kendinle anlaşılacak yer bırak
Fotoğrafçılarız denktaşör gözliüleriz
Tek gözle kainat, çift gözle kainat
Grinin alanında monofazik bir gri
İç tepeli dünya derdi
Yazının en olmazlı anında elimizde siyah beyaz kameralar
Rulolarda saklanır hakikat bir bilinçaltı teslimattır
Yazının en buhranlı anında
Sözlerin kayıp zamanında
Uzat ellerini uzat
Kamerayla kameranda bize dair gerçekliliği yakala
Varsay o an bu an, his tamam, zaman tamam
Aşka kelam düş gurbeti bir zaman Sümerlerden Gaşania dan kalkan
O kızıl gri kar beyazı bir sitem
Gren de hislerin gren ötesi anlamı
Anlıyorsun söz var, edim var, anlam var, aşk var
Olmayanları olduran bir ortam
Sanatla kainatla olma hissi...

YAĞMUR GEÇMİŞE YAĞAR...

*yağmur yağıyor Buca'da
asfalta, arabaların üstüne, ağaçlara
geride kalan ne varsa
geçmiş yıllara
geldiğimiz yollara
kim ne yaşadıysa bilin ki
bütün onlara yağmur yağıyor.*

*yağmur toprağa değil yıllara
geçmişe yağar
her yağmur insana bir romandır aslında
her seferinde yeniden yazılan
yağmur yağıyor
yağmur yağıyor...*

Turhan KA.

ANNEMİN SAÇLARI

Annemin saçlarını pek gören olmazdı. Evde oyalı yemeni, dışarıda siyah başörtüsü olurdu başında. Yemeninin altından sırtına uzanan kalın kızıl örgü, dikkat edince fark edilirdi. O hiç makyaj yapmazdı. Derin çukurlarından yeşil yeşil bakardı gözleri dünyaya. Ben ona hiç mi hiç benzemem. Çok becerikliydi. İğne oyasından tutun da baca tamirine kadar her iş gelirdi elinden. Harika baklava börek açardı. Tarhana, turşu, peynir, salça, sucuk, pastırma, erişte kuskus... Dedim ya; onun elinden çıkardı tüm marifetler. Bizim kıyafet ve makyajımıza hiç karışmadı. Süs ve bakımı sanırım başkalarında severdi. Güzel dikiş diktiğini söylerlerdi. Ben dikişten anlamam. İç ve dış giyeceklerimiz, babamın gömlekleri, pijamaları O'nun eseriymiş. Güzel yama yapardı. Eldiven, çorap örerdi beş şişle. Yapağı yün alır; yıkar, kurutur, temizler, taratır sonra iğ denilen aletle büke büke incecik ip yapardı. Beğenmezdi inceli kalınlı eğrilmiş yünleri. O'nun eğirdiği ip aynı incelikte, fabrikadan çıkmış gibi olurdu. Örgüsü de öyle. Türkçe ve Arapça okumayı babamın yardımı, kendi azmiyle öğrenmiş. Saatli marifet takviminin her gün koparılan sayfalarını mutlaka okur, sonra da koynunda veya halının altında deste deste saklardı. Eline geçen kitap, gazete ne bulursa mutlaka okurdu. Eşinden şiddet gören, aile sorunu olan kadınlar, hastalar, hamileler anneme akıl danışarlardı hep. Babasını rahmetle anar, annesinden söz etmezdi. Kırgınlığı vardı ona her nedense. Aslında kaderineydi öfkesi kırgınlığı. Ama bastırılmıştı bütün duygularını, heveslerini, kilidi paslanmış eski bir sandık vardı yüreğinde; sadece kendine sakladığı. Kendini duyduklarını öğrenip, öğrendiklerini uygulayarak eğitmeye çalışmıştı bir ömür boyu. Konuşkandı, fedakardı, neşeliydi, gururluydu. Bütün öfke ve kırgınlıklarını beddua ederek koyardı ortaya; ama ağlamazdı, sesini yükseltmezdi, kavga etmezdi. Sevdiği insanları şımartmaz, sevmediklerini göze göstermezdi. Kimi niçin sever, kimden niçin nefret eder anlayamazdım. Annemi bir yabancı gibi gözlemlediğimi, çok da çözemediğimi doğrusu şimdi fark ediyorum. Aramızdaki o kalın duvarın şeffaf olduğunu birbirimizi görebildiğimizi de. Annemin sesi ve kulağı iyiydi Türk sanat müziği ve halk türkülerinin pek çoğunu bilir ve doğru okurdu. İş yaparken ince sesiyle sürekli mırıldandığına çok alışmıştık sanırım. Annemin bu özelliği onu dışardan tanıyanların daha çok dikkatini çekiyordu. Ailemizde müziği meslek olarak seçenler ve müzik merakı olanlar sanırım O'nun genlerinden bolca taşıyorlar.

Annemin saçları diye başlayıp nerelere geldim. Annem kişisel bakımda sadece saçlarına çok önem verirdi. Rastlıkla karıştırdığı kınayı, becerisine güvendiği birine saçlarını tel tel ayırtarak sürdürür, iyice sarar ve bir gece o kafayla yatardı. Ertesi gün mutlaka hamama gidilir saç kınadan dakikalarca yıkayıp taranarak arıtılırdı. Evden kına kokusu günlerce çıkmazdı. Hava sıcaksa güneşte, soğuksa sobanın yanında özenle tarar, kuruturken pırıl pırıl, dalga dalga savrulan kızıl saçları kim görse imrenirdi. O dönemde de zor bulunan gerçek fildişi tarağı, bir tarafı ince, diğer tarafı kalın dişli özel el yapımı olurdu. Annem tarağını kimseyle paylaşmaz gözü gibi korurdu. Bu tarak mücevher gibi oldukça pahalı satılırdı ve annemin tek mücevheri tarağıydı. Ölümünde üç yıl önce unutkanlık ve kafa karışıklığı başladığında uzun saçların bakımı çok zorlaştı. Artık bakamıyor baş edemiyordu, kimsenin yardım etmesini de istemiyordu. Birgün makası alıp eline kesmeye çalışırken gördüm, engel oldum. Sonra tekrar tekrar "Kes bunları" deyince hak verdim. Oysa tenesirde göğsümü kapatacak diye ucunu bile düzeltmemize izin vermemişti. Yıllar ve demans belki Alzheimer; annemin becerilerini, öfkelerini, kırgınlıklarını, tarağını ve saçlarını almış, yerine çocuksu, bilinçsiz masum bir gülüş bırakmıştı.

Bu yazıyı anneler günü için düşünülmüş bir projeden esinlenerek yazmaya çalıştım. Sosyal hizmet veren bir grup kendi içlerinde karar almışlar. Herkes kendi annesini yazarak anlatacak sonra bu yazılar birleştirilip kitap haline getirilecek... Annesini hiç tanımamış veya onunla ilgili güzel anıları olmayan insanların acılarını kanırtmak olacağını düşünerek içim burkuldu önce; ama sonra kendi veya eşinin anneliğini anlatan, annesizliği anlatan, anne özlemini anlatan, hatta çocuklarını bir anne şefkatiyle büyüten babaları anlatan o kadar güzel yazılar okudum ki! Anne, sadece bizi doğuran veya büyütenlere denmiyor. Anne sözcüğü; varoluşun sembolü, koruyan, kucak açan, sahip çıkan, yetiştiren anlamlarını da barındırıyor içinde. Herkesin bu konuda söyleyecek, yazacak bir sözü vardır diye düşündüm. Anneme ve tüm ölmüşlerimize rahmet olsun. Yaşayan annelere ve anne sıfatı taşıyan herkese gönül dolusu saygılar sevgiler.

Ulviye KARA AKCOŞ
Bir anneler gününden

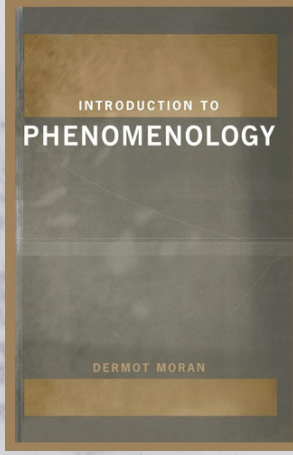
*Belki gülüşünü özledim belki de kokunu
Belki elinin elimin üstündeki sıcaklığını
Belki yanında olmayı
Belki yanımda olmanı
Belki de yalnızca seni özledim
Her şeyinle özledim, hem de çok özledim.*

*Zaman geçince anlıyor insan eksikliğini
Tamamlanmanın imkansızlığını
Sevgiden uzaklaşmanın burukluğunu
Tutunduğu dalın önemini
Kalbine iyi gelenlerin gerekliliğini
Geçen zamanın eksilttiğini.*

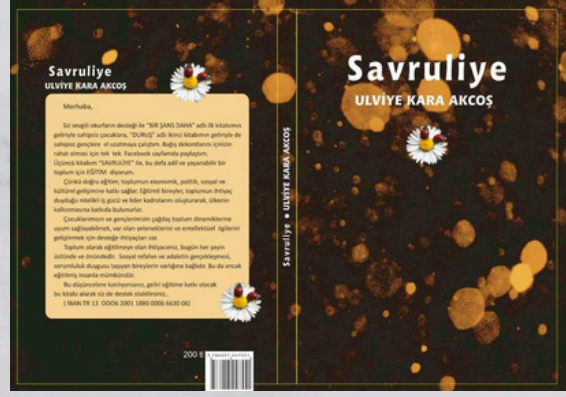
Zeliha ALTINDAL

DERGİ, KİTAP, YAZAR

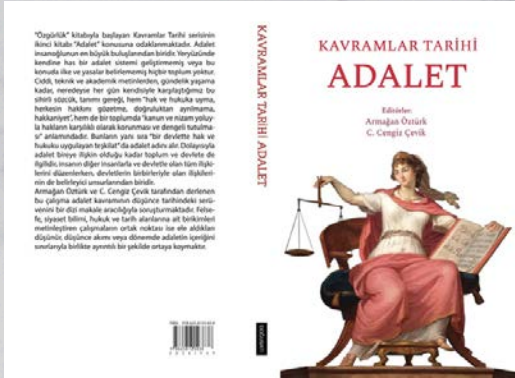
Dermot MORAN

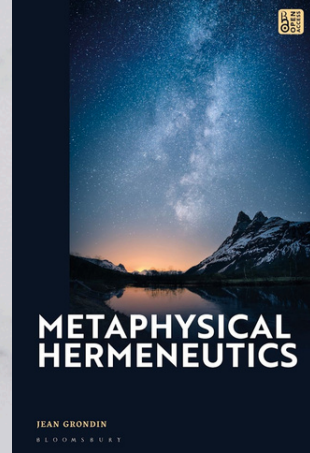
Ulviye KARA AKCOŞ

Armağan ÖZTÜRK (Ed.)
C. Cengiz ÇEVİK (Ed.)

Jean GRONDIN

ANKARA'DA SANAT

<https://lakonser.com/etkinlikler/>
<https://cermodern.org/etkinlikler.html>
<https://csodaankara.ktb.gov.tr/tr/>
www.kulturyolufestivalleri.com/

SANAT DÜNYASI

- Atatürk'ün, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından NFT formatındaki fotoğrafı tescil belgesi aldı. Bu fotoğraf, dünyada, bir devlet tarafından sanat eseri olarak tescillenen ilk NFT oldu.
- Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu (TFSF) tarafından 2024-25 etkinlik yılına fotoğraf sanatçısı Necmettin Külahçı'nın ismi verilmiştir.
- Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) tarafından her yıl 10 Nisan Laiklik Günü'nde verilen "Çağdaş Yaşam Cumhuriyet Ödülü"ne bu yıl Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi layık görülmüştür.
- Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi, 19 Nisan 2024'te Yeni Kuşak Köy Enstitüleri Derneği'nin "Aydınlanma Onur Ödülü"ne layık görülmüştür.
- Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi, felsefe ve insan hakları konusundaki çalışmalarıyla Aydın Doğan Vakfı tarafından 2024 yılı "28. Aydın Doğan Ödülü"ne layık görülmüştür.

Pablo Picasso'dan...

"Picasso'ya yaptığı tabloların gerçeği yansıtmadığı söylendiğinde şu cevabı vermiş: "Zaten gördüğümüz hiçbir şey gerçekte olduğu gibi değildir ki..."

Fotoğrafçılar deklanşöre basmadan önce "Gülümseyin!" diyorlar. Gülümseyin ve örtün yaşadıklarınızı."

*

Bir adam Picasso'ya şöyle der:

-Renkleri karıştırmaktan ve içiçe geçmiş çizgiler yapmaktan başka resim yeteneğin yok gibi geliyor bana...

Picasso fırçasını alır ve yere bir buğday tanesi resmi çizer. Öyle gerçekçi olur ki bir tavuk yemek için galamaya başlar.

Gördüğü durumdan şaşkına dönen adam Picasso'ya;

-Bu kadar mükemmel resimler yapabiliyorken niçin bu garip resimleri yapmakta ısrar ediyorsunuz?

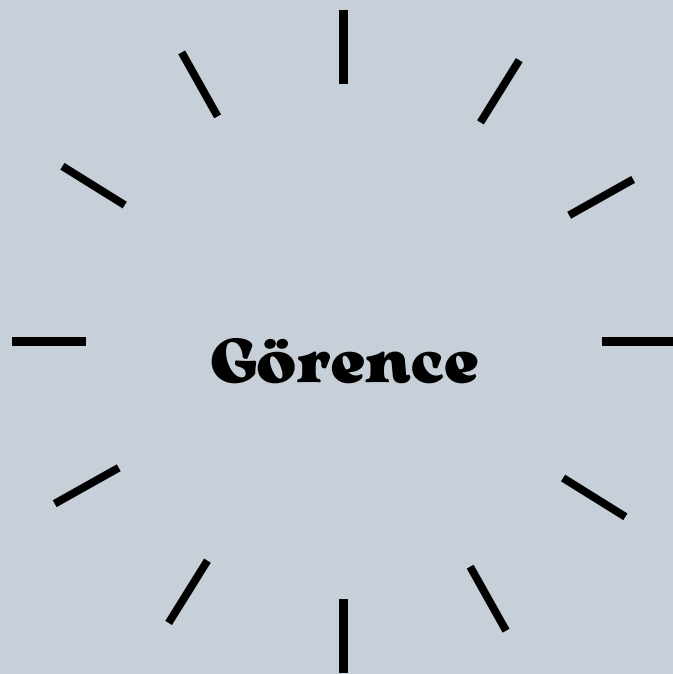
Picasso yanıtı yapıştırır;

-Çünkü ben resimlerimi tavuklar için yapmıyorum...

Vefat

Fotoğraf sanatçısı Sayın Cihan Karaca'yı kaybetmenin üzüntüsü içindeyiz. Merhuma Allah'tan rahmet, ailesine, sevenlerine ve fotoğraf camiasına sabır ve baş sağlığı dileriz.

Görence